

Ders materyelleri aşağıdaki telif hakkı sözleşmeleri kapsamında kullanılabilir ve Creative Commons tarafından korunmaktadır.

Resmi Gazete Tarihi: 11.10.2008 Resmi Gazete Sayısı: 27021

ÇALIŞMA GÜCÜ VE MESLEKTE KAZANMA GÜCÜ KAYBI ORANI TESPİT İŞLEMLERİ YÖNETMELİĞİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin amacı, 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununa göre sigortalı sayılanlar ve bunların bakmakla yükümlü oldukları veya hak sahibi çocuklarının çalışma gücü veya meslekte kazanma gücü kayıp oranlarının tespitine ilişkin usul ve esasları düzenlemektir.

Kapsam

MADDE 2 – (1) Bu Yönetmelik;

- a) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların iş kazası ile meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik hâllerinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağına,
 - b) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların işten ayrıldıktan en geç ne kadar süre sonra ortaya çıktığı takdirde o işten ileri gelmiş kabul edileceğine,
 - c) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların hangi hâllerde çalışma gücünün %60'ını yitirdiğine,
 - ç) 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamındaki sigortalıların hangi hâllerde çalışma gücünün en az %60'ını veya aynı kapsamdaki sigortalıların vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiğine,
 - d) Sigortalıların hak sahibi veya bakmakla yükümlü olduğu çocuklarının hangi hâllerde çalışma gücünün %60'ını yitirdiğine,
 - e) 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanların özürlü çocuklarının hangi hâllerde başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacaklarına,
 - f) 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanların yaşlılık sigortası kapsamında çalışma gücü kaybı oranı tespitlerine,
 - g) 5510 sayılı Kanuna göre sigortalı sayılanların hangi hâllerde erken yaşlanmış sayılacaklarının tespitine,
 - ğ) Çalışma gücü ve meslekte kazanma gücü kaybı oranının tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarının düzenlenmesine,
 - h) Malullük aylığı veya sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış sigortalılar ile çalışma gücünün en az %60'ını yitiren malul çocukların kontrol muayenelerine,
 - ı) Sürekli iş göremezlik geliri bağlanmış iken ölenlerin, ölümünün iş kazası veya meslek hastalığı sonucu olup olmadığının tespitine,
- ilişkin usul ve esasları kapsar.

Dayanak

MADDE 3 – (1) Bu Yönetmelik, 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Kanunun 107 nci maddesi hükmüne dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 – (1) Bu Yönetmelikte geçen;

- a) Arıza/Hastalık Listesi: Sigortalıların çalışma gücünün en az %60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kayıp ettiklerinin tespitine esas listeyi,

ARIZA/HASTALIK LİSTESİ**A. BAŞ ARIZALARI (Nöroloji, nöroşirurji, psikiyatri)**

- 1- HEMİPLEJİ veya AĞIR HEMİPAZEZİLER:
Vasküler, enfeksiyöz, travmatik, tümöral veya benzeri nedenlerle intrakraniyal bir olay sonucu meydana gelen
- 2- AFAZİLER:
Değişik etiyolojik kökenli sekel halini almış sensoriyel veya miksttip
- 3- PARAPLEJİ, DİPLEJİ, TETRAPLEJİ ve AĞIR PAZEZİLER:
Vasküler, enfeksiyöz, travmatik, toksik, tümöral veya benzeri nedenlerle oluşan omurilik hasarı sonucu meydana gelen pleji ve pazeziler veya bunlara bağlı oluşan anal inkontinans veya daimi sonda kullanmayı gerektiren idrarinkontinansı
- 4- PARKİNSON:
Uygun tedaviye rağmen günlük yaşam aktivitelerini ileri düzeyde bozarak başkasının yardımına gerek gösteren
- 5- SEREBELLAR HASTALIKLAR:
Başkasının yardımını gerektirecek derecede denge bozukluğu yapmış, değişik etiyolojik kökenli
- 6- SEREBRAL PALSY:
Hereditör veya edinsel nedenlerle oluşmuş, ağır düzeyde
- 7- OMURİLİK HASTALIKLARI:
Serebrohereditör, heredodejeneratif nedenli ağır sirengomyeli, ALS ve benzeri
- 8- MYOPATİLER:
Hereditör, heredodejeneratif kökenli, ağır seyirli kas hastalıkları (Miyastenia gravis ve benzeri)
- 9- MİYELİN KILIFI HASTALIKLARI:
Orta veya ağır derecede sekel halini almış, sık tekrarlayan yaygın miyelin kılıfı hastalıkları (multiple skleroz)
- 10- EPİLEPSİ:
Uygun tedaviye rağmen kontrol altına alınamayan, ayda en az 3 jeneralize nöbetle seyreden grandmal veya haftada en az 3 nöbetle seyreden psikomotor epilepsi (sürücü belgesi olmayan)
- 11- NÖROPATİLER:
Ağır sekel oluşturmuş, EMG ve gerekli diğer tetkiklerle desteklenen polinöropati veya poliradikülopatiler
- 12- PSİKIYATRİK BOZUKLUKLAR:
Hafif işlerde bile çalışmaya olanak vermeyen (sürücü belgesi olmayan), tedavi ile düzelmeyen, kronik nitelik kazanmış, ağır seyirli, organik veya organik olmayan psikotik bozukluklar (demans, şizofreni, bipolar affektif bozukluk, frontal lob sendromu, paranoid vb.)
- 13- OLİGOFRENİLER:
IQ derecesi 50(hariç)'den düşük olup çalışmaya olanak vermeyen olgular ve Down Sendromu
- 14- BEYİN TÜMÖRLERİ:
Ağır nörolojik sekel oluşturmuş, ameliyattan yarar görmeyen, operasyona rağmen nükslerle seyreden veya ameliyatedilemeyen (inoperabl)

B. GÖZ HASTALIKLARI VE GÖRME ARIZALARI

1- GÖRME AZLIĞI:

Bariz bir patolojinin varlığı ve ileri tetkiklerin desteklediği en iyi düzeltmeyle bile artmayan her bir gözün görme keskinliğini ileri derecede bozan (bilateral 0,1 [20/200] ve bu seviyenin altında görme keskinliği olması)

Bu madde kapsamında yer alan katarakt hastaları cerrahi tedavi sonrası değerlendirilir.

2- PTERİJİUM ve SEMBLAFARON:

Görüşü ileri derecede bozan, korneada ileri derecede bulanıklığa neden olan, tekrarlayan iki taraflı ptergium veya semblafaron

3- KERATİTLER ve GREFON HASTALIĞI:

Görüşü ileri derecede bozan, tedavi edilemeyen sekel bırakmış keratitler veya grefon hastalığı

4- KERATOKONUS:

Görüşü ileri derecede bozan, kontakt lensten yararlanmayan, korneal skarı olan iki taraflı keratokonus

5- ÜVEİTLER:

Görüşü ileri derecede bozan tekrarlayan üveitler

6- RETİNA KANAMALARI:

Görüşü ileri derecede bozan, sık sık tekrarlayan tedavisi güç retina kanamaları

7- ORBİTA PATOLOJİLERİ:

Her iki göz yuvarlağını hareketsiz kılan ve görme keskinliğini bozan orbita travmaları, iltihapları veya tümörleri

8- RETİNOPATİLER:

Tedavi edilemeyen, görüşü orta-ileri derecede bozan retinopatiler, retina dejeneresansları, makülopatiler

9- GÖRME ALANI PATOLOJİLERİ:

Her iki gözde periferik görme alanının %10'ye kadar daralarak, tübüler görme seviyesine düşmesi

10- PTOZİS:

Cerrahi tedaviden yarar görmeyen sekel halindeki bilateral göz kapağı düşüklüğü

11- DİPLOPI:

Çift görmeye neden olan sekel halinde her iki göz kaslarının paralizisi

C. KULAK – BURUN –BOĞAZ HASTALIK VE ARIZALARI

1- KOMPLİKASYONLU SAĞIRLIK:

Yardımsız ayakta durmayı engelleyecek düzeyde denge bozuklukları ile birlikte olan, ameliyatla ve işitme cihazlarıyla düzeltilmeyen kalıcı iki taraflı tam işitme kaybı

2- KULAK TÜMÖRLERİ:

Tedavi edilemeyen kulak kepçesinin, dış kulak yolunun, orta kulağın, iç kulağın ameliyat edilemeyen kötü huylu tümörleri

3- DİL:

Kanser veya travma nedeniyle dilin en az 2/3 ünün alınması

4- KANSERLER:

Tedavi edilemeyen, burun, paranasal sinüsler, çene, ağız , farenks, parotis ve boyun bölgesi kanserleri

5- LARENKS:

Sürekli kanül kullanmayı gerektiren farklı etiyojili larenks yokluğu

6- SES ORGANLARI:

Ağır dispne ve afoni ile birlikte olan iki taraflı hastalık, travma ve tümörleri

D. SOLUNUM VE DOLAŞIM SİSTEMİ HASTALIKLARI

1- AKCİĞER ve SAĞ KALP:

Etyolojisi ne olursa olsun, klinik radyolojik ve laboratuvar bulgularıyla doğrulanan ve solunum, dolaşım fonksiyonlarını ileri derecede etkileyen sağ kalp yetmezliği pulmoner hipertansiyon ve sağ kalp büyümesi, kronik kor pulmonale, ileri derecede restriktif, obstrüktif veya kombine akciğer fonksiyon bozuklukları ve hipoksemi ile seyreden, akciğer dokusunun, bronşların, akciğer zarlarının göğüs kafesinin hastalık ve arızaları veya çalışmaya engel tümörleri

2- KALP KASI, KAPAĞI ve ZARI:

Klinik, laboratuvar, radyolojik, EKG, ekokardiyografik, angiografik bulgularla doğrulanan, hafif eforda veya dinlenme halinde fonksiyon kısıtlaması yapan iskemik kalp hastalıkları, kalp kası hastalıkları, kalp kapağı hastalıkları veya kalp zarı hastalık ve bozuklukları

3- OPERE KALP HASTALIKLARI:

Klinik, laboratuvar, radyolojik, EKG, ekokardiyografik, anjiografik bulgularla doğrulanan hafif eforda veya dinlenme halinde fonksiyon kısıtlamasıyla birlikte olan, kalp kapağı onarımı, kalp kapağı protezi, kalıcı kalp pili, intra kardiak defibrilatör, girişimsel veya cerrahi koroner revaskülarizasyonu, perikardiektomi

E. KARIN HASTALIK VE ARIZALARI

1- KARACİĞER:

Karaciğerin fonksiyonlarını ileri derecede bozan veya tedavi edilemeyen hastalıkları, kanserleri, tam teşekkül etmiş siroz ve karaciğertransplantasyonu

2- SİNDİRİM SİSTEMİ HASTALIKLARI:

- a) Anal inkontinanslar veya anal sfinkter yokluğu, kalıcı ileostomi veya kolostomiler
- b) Kolonun büyük bölümünü tutan, tedaviden yarar görmeyen ve sekel bırakan crohn hastalığı, kolitis ülseroza veya malabsorbsiyon sendromları
- c) Sfinkterektomi ile birlikte subtotal kolektomiler,
- d) Total kolektomi
- e) Tedaviden yarar görmeyen sindirim sistemi kanserleri

3- PANKREAS:

Tedaviden yarar görmeyen komplikasyonlu kronik pankreatitler veya total pankreatektomiler

4- BÖBREK:

Diyaliz gerektirir böbrek hastalıkları veya böbrek fonksiyonlarının transplantasyona rağmen tekrar bozulması

5- ÜRİNER ve GENİTAL ORGANLAR:

- a) Sürekli sistostomi veya sürekli sonda kullanmayı gerektiren ileri derecede üretra darlıkları
- b) Tedaviden yarar görmeyen üriner veya genital sistem kanserleri
- c) Üreterosigmoidostomi, üreterokuteneostomi, postoperatif kalıcı fistüller, total inkontinans
- d) Penis ve testislerin birlikte yokluğu ve idrarın sürekli akması

F. HAREKET SİSTEMİ(Kemik, Kas Eklem)HASTALIK VE ARIZALARI

1) OMUZ:

- a) Kürek kemiğinin sabit hale gelmesine neden olan iki taraflı omuz eklem ankilozu
- b) Omuz yokluğuna neden olan kemik kaybı veya kolun torasik amputasyonu

2) OMUZ-DİRSEK:

- Kolun dirsekten omuz arasından amputasyonu veya dirseğin dezartikülasyonu
- 3) ÖNKOL-DİRSEK-BİLEK-EL
- a)İki taraflı ön kol amputasyonu veya iki taraflı bilek dezartikülasyonu
 - b)İki taraflı el bileği ve elin tüm fonksiyonlarının kaybı
 - c)İki taraflı elin başparmakları dahil olmak üzere sekiz parmağının metakarpofalangeal düzeyden amputasyonu
- 4) OMURGA:
- Omurganın hareketlerini ileri derecede kısıtlayan travma sekelleri
- 5) KALÇA ,UYLUK ve DİZ:
- a) Kalça ekleminin iki taraflı tam ankilozu
 - b) Kalça ekleminin dezartikülasyonu veya uyluk kemiğinin 1/3 proksimal(üst) seviyeden amputasyonu
 - c) İki bacağın alttan en az 1/3 ünün kaybı
 - d) Diz ekleminin iki taraflı olarak 30 dereceden yukarı fleksiyon halinde ankilozu

G. İÇ SALGI HASTALIKLARI (ENDOKRİN)

- 1) HİPOTALAMUS:
- Cerrahi veya tıbbi tedavinin sonuç vermediği hipotalamik hastalıklar (diabetes insipidus, anosmi, görme bozuklukları, mental retardasyonla birlikte olan hipotalamusun gelişimsel bozuklukları)
- 2) HİPOFİZ:
- Genel hipofiz yetersizliğine, büyüme hormonu(GH) fazlalığına (akromegali, gigantizm) ve yetersizliğine bağlı (hipopituitarizm) gelişen komplikasyonlar
- 3) TİROİD VE PARATİROİD:
- Cerrahi ve tıbbi tedaviden yararlanmayan tiroid ve paratiroid hastalıkları, tiroid ve paratiroidin yaygın karsinomları
- 4) ADRENAL:
- Tedavi edilemeyen böbrek üstü bezi (surrenal) adenomu, karsinomu veya hiperplazilerine bağlı hiperaldosteronizm, feokromasitoma ve cushingsendromu
- 5) DİABETES MELLİTUS:
- En az bir organın işlevini ileri derecede sınırlayacak şekilde komplikasyon oluşturmuş diabetes mellitus

H. METABOLİZMA HASTALIKLARI

- 1) METABOLİK HASTALIKLAR:
- a) Uygun tedaviye rağmen sık kemik kırılmaları ile seyreden ve sekel oluşturmuş metabolik kemik hastalıkları (osteogenezis imperfekta, osteomalasi ve benzerleri)
 - b) Porfiriya (konjenital eritropoetik porfiriya)

K. HEMATOLOJİK VE ONKOLOJİK HASTALIKLAR*****

- 1) Aplastik, hipoplastik, miyeloitizik, orak hücreli anemi, talassamia major, paroksizmal nokturnal hemoglobinüri, hemolitik anemiler ve diğer hemoglobinopatiler
- 2) Lösemiler
- 3) Kemik iliği ile ilgili bozukluklar (dismyelopoitik anemiler)
- a)Miyeloproliferatif hastalıklar (polistemia vera, myelofibrozis, primertrombositoz)
 - b)Miyelodisplastik sendrom
- 4) Trombosit hastalıkları
- 5) Pıhtılaşma faktör aktivitesi % 3 den az olan koagulopatiler (hemofililer)

- 6) Monoklonal gamopatiler (Multiple miyelom, hafif veya ağır zincir hastalıkları, waldenström makroglobinemisi, primer amiloidoz)
 - 7) Hodgkin dışı lenfomalar
 - 8) Hodgkin Hastalığı
 - 9) Sarkomlar
- ***** K listesinde yer alan hematolojik ve onkolojik hastalıklar, klinik ve laboratuvar bulguları ile tedaviye yanıtlarına göre değerlendirilir.

L. ROMATOLOJİ

- 1- Omurga veya diğer eklemlerde çok ağır derecede hareket kısıtlılığı yapan ve tedaviden yarar görmeyen romatizmal hastalıklar
- 2- AĞIR VASKÜLİTLER:
 - a) Behçet hastalığı (vena cava superior ve/veya vena cava inferior sendromu gibi vasküler komplikasyonlar, pulmoner tutulum, SSS tutulumu, görme kaybı yapan göz tutulumu ile)
 - b) Sistemik tutulumlu PAN
 - c) Sistemik tutulum (akciğer ve/veya böbrek tutulumu) ile Wegener hastalığı
- 3- KOLLAGEN DOKU HASTALIKLARI:
 - a) Sistemik lupus eritematozis (akciğer ve/veya böbrek tutulumlu)
 - b) Sistemik sklerosis (iç organ tutulumlu ve/veya ankiloz yapmış eklem tutulumlu)
 - c) Overlap sendromları (iç organ tutulumlu)

M. DAMAR HASTALIKLARI

- 1- Sistemik kökenli ve tedavisi mümkün olmayan, çalışmayı ileri derecede etkileyen, kısa mesafe klotikasyonu olan, iskemik yara ve trofik bozukluğa yol açan arteriyel tıkanıklık (ABI 0.5'den az); büyük arter anevrizmaları veya büyük damar arteriovenöz fistülleri; ülserle neden olmuş venöz staz (DS'de oklüzyon olması veya 3-4üncü derece reflü ile beraber) tablosu; ağır lenfödem ve elefantiazisler

N. DERİ HASTALIKLARI VE ARIZALARI

- 1- Vücudun % 50 sinden fazlasını kaplayan ve artropatik şekil gösteren ağır sedef hastalığı (psoriasis)
- 2- İnfiltratif ve tümoral mukoid fungoides
- 3- Ağır, tedaviye dirençli pemfigus
- 4- Mutulasyon evresinde cüzzam (Lepra)
- 5- Ağır, hareketi kısıtlayan ichtiosis
- 6- Yaygın ve ilerleyici meleda ile yürümeyi engelleyici madura ayağı
- 7- Metastaz yapmış malign melanom ve kütatif tedavisi mümkün olmayan diğer deri kanserleri
- 8- Sistemik tutulumu olan atrofiyle seyreden ve trofik bozukluklar gösteren skleroderma

O. DİĞER

- 1- Ağır, ileri evrede AIDS
- 2- Yukarıda belirtilenlerin dışında kalan, tedaviye rağmen çalışma olanağının bulunmadığı hastalık ve arızalar
- 3- Birden fazla hastalık ve arızanın bir arada olduğu, tedaviye rağmen çalışma olanağının bulunmadığı durumlar

A - I, a Arsenik ve bileşikleri (arsenikli hidrojen dışında)

Sayfa 1 / 57

hayvan derisi doldurma iş-
leri

(Tanı için, gerektiğinde, idrar, dışkı, tırnak ve saçlarda arsenik miktarı tayin edilir.
B.A.L. verilerek yapılan provakasyon ile arsenüri sağlanır.)

A - I, b Arsenikli Hidrojen veya Arsin (AsH₃)

Akut :	15 gün	- Arsenik bileşikleri ile kir- lenmiş asitlere (klorhidrik asit, sülfürik asit gibi) me- tallerin aşındırılması, - Kuvvetli asitler kullanarak arsenikli cevherlerin işlen- mesi, - Cüruf ve cevherlerin yaş iş- lenmesi - Ferrosilis veya mangan sili- sidlerin yapımı, taşınması ve kullanılmasında bu mad- de lere nemin etkisi, - Kimya sanayiinde kadmiyumun geri kazanılması, - Kurşunlu maden cevherlerin den gümüş elde edilmesi, - Arsenikli cevherlerden asit sülfürik elde edilmesi, - Arsenikli kirlenmiş asit sülfürikden klorhidrik asit elde edilmesi, - Kuvvetli asitlerin saklandığı kapların ve tankların temiz- lenmesi - Asetilen yapımı - Kuvvetli asitlerle kazanlar- daki veya borulardaki kazan taşlarının temizlenmesi.
- Baş ağrısı, karın ağrısı, nev- ralji, parestezi, - Hemoliz, hemolitik ikter, he- moglobinüri, anüri, akut böbrek yetmezliği, Kronik :	1 yıl	
- Baş ağrısı, kas ağrısı uyku- suzluk, - Anemi (basofil granunasyon-lu lu cabot halkaları) , - Böbrek fonksiyon bozukluğu.		
(Gerektiğinde idrarda, dışkıda, kusmukta arsenik tayini yapılır		

A - 2 Berilyum (Glüsinyum) ve Bileşikleri

Akut :	15 gün	- Cevherlerin işlenmesi ve berilyum elde edilmesi - Berilyum bileşik ve alaşımlarının elde edilmesi, - Alüminyum lehim tozu (beril- yum fluorür) elde edilmesi,
- Metal humması - Toksik berilyum pnömonisi (dispne,siyanoz,solunum yetmezliği, röntgende önce milier tbc. benzeri görünüm,		

sonra yaygın infiltrasyon),
Kronik (berilyoz) :
- Öksürük, dispne (toksikpnö-
moniyi izler) kronik korpul-
monale, spontan pneumotorks,
- Deri lezyonları (dermatit,
eritem, allerjik dermatoz,
granulomlar, keloid)
- Berilyum raşitizmi,
- Karaciğer fonksiyon bozukluğu

5 yıl

- Kristal,seramik,porselen ve
ateşe dayanıklı maddelerin
yapımı
- Floresans ekranlar ve di-
ğer floresans materyal, telsiz
tüpü, radyo lambaları, am-
puller için flaman, lüks
gömleği yapımı
- Atom reaktör sanayiinde
yanma çubuk ve maddelerinin
elde edilmesi,
- Füze ve uzay araçlarının yö-
netim sistemleri ve ölçü ge-
reçlerinin yapımı.

(Gerektiğinde idrarda berilyum tayini, B - 2 dipnotunda olduğu gibi, kutan testler,
solunum fonksiyon testleri yapılır, alveolar gaz difüzyonunda bozulma olup olmadığı
saptanır.)

A - 3, a Karbonmonoksit

Akut :
- Bilinç kaybı, kas krampları,
kalpte ritm bozukluğu, solu-
solunum yetmezliği,
Kronik :
- Nervöz ve psişik bozukluklar
(uyku,bellek bozuklukları,
parkinsonizm, görme ve ko-
konuşma bozuklukları),
- Fonksiyonel veya organik
kalp ve dolaşım bozukluk-
ları,

15 gün

6 ay

- Yanlış yapılmış ve defektli
ısıtma sistemleri
- Havagazı şebekesi tamiri,
- Açık ocaklar
- İçinde karbonmonoksit bu-
lunan gaz karışımlarının
elde edilmesi, dağıtımı ve
sanayide kullanılması,
- Garaj, depo ve tamirhaneler-
deki çalışmalar,
- Kötü havalandırılan, kapalı
yerlerde motor işletilmesi,
- Özellikle, yeraltı, kapalı yer ve
tünellerdeki yangın ve patlamal
- Metal karbonillerin elde edilme-
si ve kullanılması,
- Kimya sanayiinde bazı sentez-
ler için karbonmonoksit kulla-
ması,

(Gerektiğinde kanda karbonmonoksit veya karboksihemoglobin tayini, elektrokardio-
grafi, elektroensafalografi ve elektromiyografi yapılır.)

A - 3, b Fosgen (karboniklorür)

Akut ve Subakut :	7 gün	- Fosgen elde edilmesi,
- Üst solunum yolları irritasyonu öksürük		- Kimya sanayiinde ilaç hammaddelerin ve bazı boya maddelerinin elde edilmesinde fosgen kullanımı,
- Akut akciğer ödemi		- Yangın söndürücü olarak kullanılan karbontetraklorür gibi organik klorlu bileşiklerin, kloroform, tetrakloretan, trikloretilen v.b. n ısınması sonucu fosgen meydana gelişi,
Kronik :	6 ay	- Bu maddelerin bir ısı kaynağı ile teması sonucu (örneğin kaynak yapımı) fosgen meydana gelişi.
Non spesifik respirasyon sendromu,		

A - 3, c Hidrosiyanik asit, siyanidler ve siyan bileşikleri

Akut :	7 gün	- Sıvı hidrosiyanik asit, siyanidler, ferro siyanat ve diğer türevlerin elde edilmesi,
- Ağızda acı badem kokusu, kas krampları, trismus, midriasis,		- Zararlı böceklerle (tarım) farelere (değirmen, gemi) karşı ga şeklinde hidrosiyanik asit kullanılması
- Dispne, siyanoz, asfiksi, bilinç kaybı koma.		- Siyanizasyon ile asal maden-madenlerin (altın,gümüş) elde edilmesi,
Subakut	1 ay	
- Baş ağrısı, baş dönmesi, bulantı, halsizlik		
- Dispne,		
- Kas krampı nöbetleri		
Kronik :	6 ay	- Galvanizasyon işlemlerinde siyanat kullanılması (altın, gümüş, nikel, kadmiyum, bakır v.b. Galvanizasyonu),
- Ekzematiform dermatoz,		- Metal döküm parçalarının ısıtılarak işlenmesi,
- Konjonktivit,		- Pleksiglas (asetosiyanhidrin) yapımı,
- Parmaklarda ülserler,		- Akrilnitrillerin pestisid olarak ve sentetik elyaf yapımında kullanılması,
- Stenokardi (EKG değişiklikleri),		- Siyanidlerin elde edilmesi, bunlarla temas ve yapay gübre olarak kullanılmaları
- Nötropenili lenfositoz,		
- Nervöz belirtiler		

A - 4 Kadmiyum ve bileşikleri

Akut :	15 gün	- Kadmiyum elde edilmesi, - Kadmiyum alaşım ve bileşiklerinin yapımı, - Nikel kadmiyum akümülatörlerinin yapımı, - Daldırma, püskürtme veya elektroliz yollarıyla metallere kadmiyum kaplama, - Kaplama, alaşım veya kirlilik olarak kadmiyum bulunan metal eşyanın eritilmesi, lehimlenmesi, kesilmesi, - Atom reaktörleri için kontrol çubuğu yapımı, - Kadmiyumlu boyaların (kadmiyum sarısı ve kırmızısı) yapımı ve kullanılması, - Fotosel, lehim elektrodu, kadmiyum buharlı lambalar, donanma fişekleri, sis bombaları yapımı
- Metal döküm humması, - Trakeit, bronşit, bronkopnömoni, - Baş ağrısı, dönmesi, şiddetli susuzluk ve boğazda kuruluk duygusu, - Kanlı kusma ve ishal, - Karaciğer ve böbrek parankim zararları, Kronik :	5 yıl	
- Üst solunum yolları irritasyonu, - Dişlerde sarı renk, - Burun mukozasında ülserasyon ve atrofi, anosmi, - Anemi - Karaciğer ve böbrek parankim zararları - Kemik değişiklikleri (osteomalazi ve volkman sendromu biçiminde) ve buna bağlı yürüme bozuklukları.		

(Gerektiğinde idrar, kan ve dışkıda kadmiyum tayini, aminoasidürinin saptanması için Haler deneyi yapılır.

A - 5 Krom ve bileşikleri

- Dermatit, deride "kuş gözü" görünümünde ülserler, - Allerjik dermatoz ve dermatitler, - Konjonktivalarda ve üst solunum yollarında irritasyon, - Burun septumunda ülser ve perforasyon - Ösofajit, gastrit, mide ülseri	1 yıl	- Krom, krom alaşım ve bileşiklerinin elde edilmesi, - Galvanoteknik (elektrolitik kromlama), - Mineral boya maddelerinin yapımı ve kullanılması (çinko ve kurşunlu boyalar), (Özellikle tekstil, halı, cam ve seramik sanayiinde) - Kerestelerin empermeablize
---	-------	---

leri (6 değerli, suda eriyen krom bileşiklerinin az ve uzun süre ağızdan alınması ile

- Bronş karsinomu,
- Hemorajik nefrit, anüri,
- Pnömonikonyoz (kromatlarla)

- edilmesi, pastan koruyucu maddelerin yapımı ve kullanılması, bitkisel zamlar ve kesme yağlarının yapımı,
- Tabaklık, deri ve ayakkabı sanayiinde,
- Metallerin aşındırılma ve temizlenmesi, cam yapımı (sülfokromikasit ve kromik asitle),
- Boyanmış maddeleri beyazlatma suyu elde edilmesi ve kullanılması,
- Lithografide, fotoğrafçılıkta kromik asit ve alkali kromat olarak,
- Donanma fişegi yapımında,
- Çimento yapımında (6 değerli krom bileşikleri).

(Gerektiğinde cilt testleri, idrarda krom tayini, allerjik dermatoz ve dermatitler için B - 2 dipnotunda yazılı testler yapılır.)

A - 6 Cıva ve bileşikleri

Cıva ve Anorganik Cıva Bileşikleri

Akut :

15 gün

- Ağızda metal tadı, salivasyon cıva stomatiti,
- Solunum yolları irritasyonu,
- Dermatoz,

- Kusma, kanlı diyare barsak mukozasında nekroz,
- Önce diürezde artma, sonra anüri, mesane tenezmi, böbrek fonksiyon bozukluğu,

Kronik (Hydrargyrismus) :

1 yıl

- Salivasyon, gingivit, diş etlerinde cıva çizgisi, stomatit, sinüzit, diş dökülmesi, ağız ağız kuruluğu, yutakta kızarıklık (cıva yutağı),
- Karaciğer ve böbreklerde fonksiyon bozukluğu,

- Cıvalı maden cevherlerinin çıkarılması ve işlenmesi,
- Cıva destilasyonu ve fabrikasyon artıklarından cıvanın geri kazanılması,
- Amalgam ve cıva bileşiklerinin elde edilmesi,
- İçinde altın ve gümüş bulunan cevherlerin işlenmesi,
- Cıva lambalarının floresans tüplerin, radyo ve televizyon sanayiinde alıcı, verici, güç-güçlendirici tüplerin, röntgen tüplerinin, flamanlı elektrik ampullerinin yapımı,
- Redresör tüpleri ve cıva buharlı lambaların yapımı, bakımı, onarımı,

- Psikik bozukluklar (erethismus mercurialis) :
ajitasyon, fobiler, emosyonel labilite, dikkat ve bellek bozuklukları, kişilik, değişikliği,
- Tremor mercurialis (parmak, dil ve ağız köşelerinden başlayıp ekstremitelere yayılan entansiyonel tremor), yazıda değişme,
- Pareteziler (en çok gövde ve ekstremitelerin distal kısımlarında),
- Konuşma bozuklukları , kekeleme (en çok fısıltılı seslerde konuşma zorluğu, Organik civa bileşikleri Akut ve Subakut :
- Anorganik civa zehirlenmesindeki belirtiler (daha hafif olarak),
- Anestezi parestezi, motorik felçler,
- Görme ve konuşma bozuklukları,
- Kronik :
- Anorganik civa zehirlenmesindeki gibi,
- Merkezi sinir sistemi bozuklukları (irreversibl).

15 gün

1 yıl

- Termometre, barometre, manometre gibi ölçü ve laboratuvar gereklilerinin yapımı, bakımı, onarımı,
- Civa akümülatörlerinin yapımı ve onarımı,
- Elektro gereçlerde civanın iletken olarak kullanılması,
- İçinde civa bulunan ilaçların katalizatör olarak kullanılması,
- Civa katodlarıyla elektroliz,
- İçinde civa bulunan ilaçların ve bitki koruma maddelerinin yapımı ve ambalajlanması
- İçinde civa olan boya ve yapıştırıcı maddelerin yapımı ve kullanılması,
- Civa bileşikleri veya amalgam yardımı ile altınlama, gümüşleme, kalaylama, bronzlama, dalgalı yüzey işleme gibi çalışmalar,
- Şapka sanayiinde ham matelyelin hazırlanması, fötr yapımı, (aşındırma, civa tuzları kullanarak hayvan derisi doldurma
- Tahıl ve tohumlarla çalışma, bunların dezenfeksiyonu, konserve edilmesi, tarla çalışmaları, kerestelerin konserve edilmesi,
- İşletme ve laboratuvarlarda civa ve civalı gereçlerle çalışma,
- Dişçilikte amalgamla çalışma,
- Foto laboratuvarlarında çalışma.

(Gerektiğinde idrar, kan ve dışkıda civa miktarı tayini yapılır.)

A - 7 Manganez ve bileşikleri

Akut :	15 gün	- Maden cevherlerinin çıkarılması, taşınması, işlenmesi , (mangan oksitlerin parçalanması),
- Solunum yolları irritasyonu,		
- Mangan pnömonisi		
Kronik (manganizmus) :	1 yıl	- Alaşımların yapımı (ferro mangan, manganlı bakır, manganlı çinko, manganlı bronz),
- Mangan parkinsonizmi (yürüme bozukluğu, ekstremitelerde motorik rijidite, tremor, maske yüz, yutma zorluğu, salivasyon, konuşma bozukluğu),		- Potasyum permanganat elde edilmesi ve kullanılması,
- Kas tonusunda artma, yazıda değişme (mikrografi),		- Demir sanayiinde mangan kullanımı (manganlı çelik raspa),
- Psikik bozukluklar (ağlama, gülme krizleri),		- Seramik ve cam sanayiinde oksidasyon ve kükürtsüzleştirme,
- Karaciğer parankim zararları		- Manganlı boya maddelerinin yapımı ve kullanılması,
- Basedow sendromu.		- Mangan sülfatlı yapay gübrelerin yapımı, taşınması ve kullanılması,
		- manganlı kaynak elektrotları ya ve kullanılması
		- Manganlı kuru pil yapımı,.
(Gerektiğinde kanda, safrada, saçlarda mangan miktarı tayini, idrarda koproporfirin ve provoke manganüri yapılır.)		

A - 8, a Nitrik asit

- Cilt yanıkları,	3 Ay	- Nitrik asit yapımı,
Ciltte ülserasyon,		- Organik gübre, patlayıcı madde nitrosellüloz, sentetik ipek ve deri, saat camı, cila, boya maddeleri, kolloidum yapımı,
- Pigmentli sikatrisler, keloid,		- Metallerin toplanması, ayıklanması, fikse edilmesi, kazınma sı,temizlenmesi,menevişlenmesi, galvenize edilmesi,
- Üst solunum yolları ve göz mukozasında irritasyon		-Kezzapla aşındırma,
- Gözde yanık, görme kaybı,		
- Akut akciğer ödemi,		
- Kollaps, şok,		
- Ösofagusta atrezi ve perforasyon (ağızdan alınmışsa) ,		

-Keçe ve boncuk yapımı.

A - 8, b Nitroz gazları
(N0, N 02, N2 0, N2 03, N2 05)

Akut :	15 gün	- A-8, a bölümünde belirtilmiş nitrik asit kullanılmasıyla ilgili bütün işler, özellikle kimya sanayii, bütün nitras-yon süreçleri, sülfirik asit mi, sentetik boya maddeleri sentetik maddeler, patlayıcı maddeler, ilaç yapımı, hidrokarbonların nitre edilmesi
- Gözde ve solunum yollarında irritasyon,		
- Bronkopnömoni, akciğer ödemi (birkaç saat-2 gün-lük bir latent dönemden sonra,		
- Kusma, ishal,		
- Methemoglobinüri, siyanoz,		
Kronik :	1 yıl	- Ark, lambaları, yüksek gerilimli elektrik v.b. kullanılması, kaynak işleri,
- Kronik konjonktivit, keratit,		- Bakırın cilalanması, alüminyumun aklarla laklarla işlenmesi, metallerin aşındırılması, gravür fotogravür, fötr yapımı (postların kılsızlaştırılması),
- Kronik bronşit, anfizem,		kimya sanayi, bütün nitras- otojen kaynak , galvanoplasti,
- El,saç,diş ve ciltte sarı renk, dişlerde çürüme,		- Tahtaların depolanması (silo hastalığı),
		- Dökümhanelerde arkla kesme işlemleri,
		- Nitrik asidin organik maddelerle (hasır, tekstil v.b.) kontaktı, nitre edilmiş maddeler yapan fabrikalardaki yangınlar, sinema yangınları (eski sellüloid filmler),patlayıcı madde kazaları.

A - 8, c Amonyak

Akut :	15 gün	- Yapay gübre yapımı
- Solunum yollarında irritasyon akut akciğer ödemi, sekonder bronkopnömoni		- Üre yapımı ve bunun nitrik asit sentezinde ve bazı sentetik formol üre reçinelerinin yapılmasında kullanılması
- Keratokonjonktivit, iris atrofisi, kornea ve lens		

bulanıklığı,
- Ciltte yanıklar,
- Sindirim sisteminde yanıklar,
- Larenks ödemi, şok,
- Nervöz bozukluklar, koma,
Kronik:
- Astmatiform krizler,
- Psödomembranöz konjonktivit.

1 yıl

- Soğutucu olarak amonyak kullanılması ile yapay buz yapımı,
- Solvay işlemi ile soda yapımı
- Kok ve havagazı fabrikaları, boyacılıkta kazıma maddesi olarak kullanılması,

A - 9 Nikel ve bileşikleri

a) Nikel ve nikel tuzları

Akut :
- Mide - barsak kanalında akut zararlar (bulantı, kusma).
Kronik :
- Mide barsak belirtileri,
- Dermatozlar (prurit, eritem, cilt ülserleri, ekzama, pigmentasyon).

7 gün

1 ay

- Alaşım yapımı (bakır, mangan krom, demir ve molibdenle) ve bu alaşımlarla madeni para mutfak ve ev eşyası yapılması,
- Demir ve çelik sanayiinde kullanılan özel çeliklerin (ferronikel) fabrikasyonu, , korrozyona dayanıklı çelik dökümü ve bunların tekerlek yapımı v.b. işlerde kullanılması
- Elektrogalvanizasyon (nikelleme)
- Nikel - kadmiyum akümülatörlerin yapımı,
- Kimya sanayiinde katalizör olarak kullanılması.

b) Nikel karbonil Ni (CO) 4

Akut :
1.Dönem :
- Sendeleme, bilinç bozukluğu gibi merkezi sinir sisteminde hafif zarar belirtileri,
- Solunum yolları irritas-irritasyonu.
2.Dönem :
- Solunum yolları

15 gün

- Cevherlerinden nikel elde edilmesi,
- Nikel ve bakır ayırma işlemleri,
- Saf nikel elde edilmesi,
- Kimya sanayiinde bazı sentezlerde katalizatör olarak kullanılması.

- irritasyonu (retrosternal delici
ağrı ve siyanoz ile birlikte),
- Tekrarlayıcı sakral ağrılar,
- Genel durumda bozulma
(halsizlik, baş ağrısı, ateş,
sürekli zayıf nabız,
hipertermi),
- Akciğer ödemi, subikter ve
kalp yetmezliği,
Kronik :
- Nöbet şeklinde astmatiform
dispne,
- Nervöz ve psişik bozuk-
luklar,
- Anemi.
- Karaciğer fonksiyon bozuklu-
ğu (ikter, kolik),

6 ay

(Gerektiğinde ilk günde kanda nikel, ilk iki günde kanda karbon monoksit ve
idrarda nikel tayinleri yapılır.)

A - 10, a Fosfor ve anorganik fosfor bileşikleri

Beyaz fosfor

Akut :	15 gün	- Fosfor ya da fosfor bileşik-
lerinin istihsalı
- Mide, barsak kanalı zarar-
zararları (bulantı, kanlı
kusma),		- Maden cevherlerinden ve
kemiklerden fosfor elde edil-
mesi,
- Merkezi ve preferik sinir
sistemi bozuklukları,		- Kimya ve ilaç sanayiinde
fosforun kullanılması,
- Cilt ve mukozalarda yanık,		- Fosforlu bronz yapımı,
Kronik :	1 yıl	- Fosforlu pestisidlerin yapı-
mı ve kullanılması,
- Yorgunluk, zayıflama,
iştahsızlık, sindirim bozuk-
luğu,		- Donanma fişegi, duman çı-
karıcı maddeler, yangın bom-
bası işaret ve aydınlatma
fişeklerinin yapımı,
- Deri mukoza ve retina
kanamaları,		- Beyaz fosfordan kırmızı fos-
for elde edilmesi,
- Osteonekroz, kemiklerde en-
feksiyonlara dirençsizlik
(osteomiyelit, periostit,
özellikle alt çene ke-
kemiğinde),		
- Karaciğer ve böbrek paran-
kim zararları.		

Fosforlu hidrojen (PH₃)

Akut :	15 gün	- Az miktarda fosfor ihtiva etmek ve nemle birlikte olmak koşulu ile Ferrosiliş mangansilis, Kalsiyum, Karbit ve Kalsiyum siyanamid yapımı ve kullanılması,
- Baş ağrısı, bulantı, şiddetli suzluk duygusu, kusma ishal,		- Tahıl silolarında ensektisit olarak alüminyum ve çinko fosfitlerin kullanılması,
- Dispne, siyanoz ve sıkıntı ile birlikte göğüs ağrıları,		- Kalsiyum karbitteki safsızlıklardan asetilen elde edilmesi ve kullanılması.
- Ekstansor kaslarda spazm, ajitasyon, kramplar, delir,		
- Akut karaciğer ödemi, koma.		

Diğer anorganik fosfor bileşikleri (Klorlu fosfor bileşikleri)

- Gözlerde, solunum yolları ve ağız mukozasında irritasyon.	15 gün	- Özellikle kimya sanayii, grafik sanatlar ve yapay gübre yapı mında, fosforik asit ve anorganik fosfor bileşiklerinin kullanılması,
---	--------	--

Tetra fosfor tri sülfid

- Eritem (fosfor eritemi),	1 ay	- Kibrit kutularındaki sürtme yüzeyinin yapımı (tetrafosfortrisülfid : P ₄ S ₃)
- Allerjik pruriginöz dermatoz.		

(Radyolojik olarak alt çene kemiği nekrozu saptanır)

A - 10, b Organik fosfor bileşikleri

Akut :	15 gün	- Organik fosfor bileşiklerinin yapımı,
- Baş dönmesi nöbetleri, migren, bulantı, iştahsızlık, sıkıntı hissi, ajitasyon, baş ağrısı,		- Bu bileşiklerin pestisit olarak kullanılması,
- Görme bozukluğu, salivasyon, miyosis,		- Böyle maddelerle bulaşmış kapların gündelik hayatta kullanılması,
- Dispne, bronşlarda hipersekresyon, larenks ve bronş spazmı,		- Bu maddelerle çalışan laboratuvarlar.
- Bradikardi, hipotansiyon,		

- Ekstremitelerde, göz kasların da, dilde kas krampları,
- Şiddetli terleme, bulantı, kusma ve defekasyon ile birlikte sindirim kanalı spazmları,
- Akut akciğer ödemi, solunum felci,

(Kanda kolinesteraz aktivitesi tayini yapılır.)

(Dietil paranitrofenil thiosulfat ihtiva eden alkilfosfat zehirlenmelerinde idrarda paranitrofenol tayin edilir.)

A - 11, a Kurşun ve kurşun tuzları

Akut :	1 ay	- Kurşun cevherlerinden ve çinko izabehanelerindeki kurşunlu küller ile kurşunlu piritlerin kavrulmasından geri kalan artıklarından kurşun elde edilmesi, işlenmesi,
- Sindirim sistemi zararları (karın ağrısı, kusma),		- Kurşunlu eski metallere ve eski kurşunlardan kurşunun geri kazanılması,
- Karaciğer ve böbrek fonksiyon bozukluğu,		
- Nervöz belirtileri (kramplar),		
- Şok,		
Kronik :	3 yıl	
1. Emilim dönemi :		
- Klinik belirti yoktur,		- Kurşun, kurşun alışimleri ve kurşunlu metallerin izabesi, dökümü, rafine edilmesi, haddelenmesi,
- İdrarda ve kanda kurşun artmıştır.		- Çinko izabesi, çinko ve kurşundan külçe dökümü,
- İdrarda koproporfin ve delta aminolevülinik asit artmıştır,		- Kurşun bileşiklerinin yapımı, işlenmesi,
- Kanda delta aminolevülinik asit dehidraz aktivitesi azalmış ve protoporfirin IX artmıştır.		- Elektrikli akümülaör imalat ve tamirleri,
- Basofil noktalı eritrositler artmıştır,		- Kurşun ve kurşun alışimleri ile kaynak, lehim kayalama, kurşun ve çinko izabehanelerindeki çalışmalar,
- Hemoglobin azalmıştır,		- Kurşun ve kurşun alışimlarından yapılmış bütün maddelerin yapımı dökümü, temizlenmesi,
- Dişetlerinde Burton çizgisi olabilir.		- Kurşunlu ege ve zımparalar-
2. Presatürnizm (kritik başlangıç dönemi) :		
- Halsizlik, ajitasyon, baş ağrısı, baş dönmesi, kas gücünde azalma,		

- İştahsızlık, kabızlık,
- Ciltte soluk - gri renk (kurşun klorit)
- Normo veya hipokrom anemi,

3.Satürnizm (belirli zehirlenme) :

- Yukarıdaki bütün belirtiler daha da şiddetlenir,
- Kurşun kolikleri,
- Polinevrit (en çok nervüs radialis felci),
- Ensefalopati (baş ağrısı, kas krampları, menengial iritasyon belirtileri, koma kurşun eklampsisi)

4.Geç hastalık dönemi :

- Kronik azotemik, hipertansif nefrit,
- Kronik ansefolapati
- Kronik mide, barsak bozuklukları, zararları,
- Romatizmal şikayetler kurşun gut'u),

la, eğeleme ve zımparalama işlemleri,

- Kurşunlu metallerin kor haline getirilmesi, çekme işlemleri,
- Kurşunlu insektisitlerin yapımı, ve kullanılması
- Kurşunlu boya, badana, cila, lak, mürekkep, yapıştırıcı maddeler, koruyucu kalker, boya maddeleri (kurşun beyazı, çinko beyazı), krom sarısı, krom kırmızısı) ve si-katiflerin (kurşun naftenat) yapımı, hazırlanması, kullanılması,
- Karma, yakma, raspa yapma, aşındırma kaynak alevinde kesme, sıcak perçinle kurşun kaplama, gemilerin ve demir yapıların sökülmesi, onarımı, eski boyaların kazınması,
- Kap kacak ve bazı kiremitlerin yapımı,
- Kurşunlu emaye yapımı, sırlama, seramik eşyanın süslenmesi, işlenmesi, kurşunlu materyall cam ve diğer eşyaların emaye edilmesi,
- Kurşunlucam kap, bardak yapımı,
- Kurşunlu cam dökümü, karıştırılması (kristal yapımı),
- Kurşunlu elmas tutucular kullanılarak elmas yontulması,
- Matbaalarda dizgi makinele rinin kullanılması (Monotip, linotip gibi).
- Kurşunlu tozlarda kromitografi,
- Bazı sentetik maddelerin yapımında organik kurşun bileşiklerinin kullanılması (poliviklorür için stabilizatör olarak kurşun stearat).
- İçinde kurşun tozu dumanı

veya buharı bulunan işyerlerinde de yapılan işler.

(Kanda kurşun miktarı tayini, kurşun zehirlenmesi için en iyi indikatördür. Ayrıca basofil granülasyonlu eritrositlerde artma, idrarda delta aminolevülinik asit, idrarda koproporfirin, idrarda kurşun, kanda delta aminolevülinik asit dehidraz, eritrositlerde protoporfirin IX tayinlerinden yararlanılır. Sela-tör ilaçlarla yapılan yükleme testi ile idrarda provoke kurşun miktarı tayini daha önce geçirilmiş kurşun zehirlenmelerinin tanısında yardımcı olur.)

A - 11, b Organik kurşun bileşikleri (Kurşun tetraetil, kurşun tetra metil)

Akut :	1 ay	- Kurşun tetraetil ve meil elde edilmesi, bunlarla temas içinde vurunu önleyici olarak bu maddelerin bulunduğu akaryakıtların elde edilmesi,
- Hipotermi, hipotansiyon, bradikardi.		
- Psikoz (delirium tremens)		
Kronik :	3 yıl	- Akaryakıt tanklarının temizlenmesi ve onarımı,
- Psişik bozukluklar hipor-eksitabilite,		- Bu gibi akaryakıtların yanması ile atmosferin kirlenmesi,
- Uykusuzluk, miyalji, baş dönmesi, bulanı, kusma, hipotansiyon,		- İçine kurşunlu akaryakıt katılmış yapıştırıcı v.b. Maddelerin kullanılması,
- Tremor, hiperrefleksi,		
- Karaciğer ve böbrek zararları.		

(Kanda ve idrarda kurşun tayini yapılır.)

A - 12, a Karbon sülfür

Akut :	15 gün	- Karbon sülfür ve türevlerinin (karbon tetraklorür) elde edilmesi,
- Yüzde kızarma , öfori,		- Karbon sülfürün çözücü olarak, özellikle yağların, gutaperka, reçineler ve eterik yağların ekstraksiyonunun-da ve çözümünde kullanılması
- Halüsinasyon delirleri, karbonsülfür rausch'u bilinç kaybı, solunum felci, koma		- viskoz, sentetik, elyaf, selülozik ve selefona yapımı
Subakut	1 ay	- Bazı yapıştırıcıların yapımı,
- Keratokonjonktivit,		- Karbon sülfür ile kükürtün
- Nöropsişik bozukluklar (baş ağrısı, agresivite, (Seksüel davranış bozuklukları, dikkatte azalma, ajitasyon, depresyon, uykusuzluk),		

Kronik :	1 yıl	ekstraksiyonu ve özünmesi bu eriyiklerin kauçuk vulkanizasyonunda ve kibrit fabrikalarında kullanılması,
- Polinevrit (motoriksensible),		
- Retrobulber optik, nevrit, skotom, pupilla bozuklukları.		
- Nervüs akustikus zararı,		
- Depresyonlar		
- Piramidal ve ekstra pramidal sinir zararları,		- Karbon, sülfürlü ilaç ve kozmetiklerin yapımı,
- Mide, barsak şikayetleri,		- Karbon sülfür veya karbon sülfürlü maddelerin en-sektisit veya parazit öldürücü olarak tarımda ve tahıl silolarında kullanılması.
- Hiperkolesterinemi, hiperlipoproteinemi,		- Bazı kemirici hayvanları yokedici ilaçların yapımı.
- Damar sklerozu (öncelikle beyin ve böbreklerde),		
- Gonad fonksiyonlarında bozulma,		
- Erken ihtiyarlama,		
- Koroner sklerozu.		

(Gerektiğinde idrarda iyodazid testi, gonad hormonlarının tahlili, elektroansefalografi, elektromiyografi, odiyometri yapılır; idrarın Fehling reaktifi ile kahverengi olup olmadığına bakılır.)

A - 12, b Kükürtlü hidrojen

Akut :	15 gün	- Sentetik elyaf sanayii (viskoz ve selofon yapımı),
- Baş ağrısı, baş dönmesi,		- Sanayi gazlarının elde edilmesi, (havagazı)
- Göz ve solunum yolları mukozasında irritasyon,		- Klorhidrik asit, sülfürik asit, karbon dioksit kükürtlü boyaların ve diğer kimyasal maddelerin yapımı,
- Bilinç kaybı, solunum felci		- Şeker rafinerileri,
Subakut :	1 ay	- Hela ve fosseptik temizlemeleri, boşaltma sırasında ve boşaltmadan sonraki çalışma ve kontroller.
- Baş ağrısı, baş dönmesi, uyku bozuklukları, ağızda madeni tad, salivasyon, bulantı, ishal		
- Keratokonjonktivit, fotofobi, Görme bozuklukları göz kapağı kasları krampları,		
- Solunum yollarında irritasyon, bronşit, kanlı balgam,		
Kronik (Sulhidrismus) :	2 ay	
- Solunum ve sindirim sisteminde karakteristik olmayan belirtiler,		
- Psişik bozukluklar.		

A - 12, c Sülfürik asit

Akut :	15 gün	- Sülfürik asit üretimi, - Patlayıcı madde sanayii, - Sentetik elyaf yapımı, - Boya ve boya maddeleri yapımı,
- Ciltte yanık, nekroz, - Üst solunum yollarında irritasyon, akut bronşit, - Konjonktivit, gözde yanık		
Kronik :	3 ay	- Eterler ve esterlerin üretimi, - Kurşunlu akümülatör fabrika ve onarım yerleri, - Minaral ve bitkisel yağ rafineri, - Selülozdan glukoz elde edilmesi, - Dericilik ve tabaklık, - Brom ve iyot üretimi, - Gaz kurutma işlemleri, - Uranyum üretimi, - Sabun sanayiinde yağ asitlerinin geri kazanılması, - İlaç sanayii, - Laboratuvarlar.
- Ciltte sikatris, keloid, - Kornea ülserleri, keratit, görme zararları, - Üst solunum yollarında kronik iltihap, kronik bronşit, - Dişlerde dekalsifikasyon, çürüme, diş dökülmesi,		

A - 12, d Kükürt dioksit

Akut :	15 gün	- Sülfürik asit üretiminde ara ürün olarak, - Kağıt hamuru yapımı, nişasta sülfidler ve thiosulfatların üretimi, - Şeker elyaf, deri ve tutkalların işlenmesinde beyazlatıcı olarak,
- Üst solunum yollarında irritasyon, bronşit, bronkopnömoni, akut akciğer ödemi, - Konjonktivalarda irritasyon, - Bulantı, kusma.		
Kronik :	3 ay	- Organik sentezlerde, özellikle karbonsülfür, tiofen, sulfonlar ve sülfonatların üretiminde, - Şarapçılıkta, - Pestisid olarak kullanılması,
- Ciltte deskuamasyon, - Kronik bronşit, anfiyem, bronşektazi, sağ kalp yetmezliği, - Koku ve tad duygusunun azalması ve kaybı, - Parkinsonizm, refleks bozuklukları, - Dişlerde çürüme ve dökülme.		- Cevherden bakır elde edilmesi ve işlenmesi, - Buz dolaplarında soğutucu madde olarak, - Besin maddelerinin denfeksiyonu,

- Kok fırınları, petrol rafine-
rileri, kömür ve fuel-oil ya-
kılan ocaklar, kazanlar.

(Gerektiğinde idrarda sulfat miktarı tayini yapılır.)

A - 13 Talyum ve bileşikleri

Akut :	15 gün	- Ağır metal cevherlerinden talyum elde edilmesi, geri kazanılması, alaşımlarının ve bileşiklerinin yapımı, - Talyum veya bileşiklerinin ilaç sanayinde, cam sanayiinde (özellikle optik camlar ve yapay mücevher taşları) kullanılması, boya ve boya maddelerinin, piroteknik maddelerinin yapımı, - Ensektesit ve fare mücadele ilacı olarak talyum sulfat elde edilmesi ve kullanılması, - Kızılötesi ışınlar duyarlı foto elektrik hücrelerin yapımı.
Kronik :	1 yıl	
- Susuzluk duygusu, bulantı, kusma, kabızlık - Taşikardi, stenokardi, hipertansiyon, - Yüzde, konjonktivalarda, üst solunum yollarında hiperemi, - Parmaklarda parestezi, - Ayaklarda ağrı (Burning feet), - Uykusuzluk, - Assendan polinevrit, - Saç dökülmesi, tırnaklarda lunula çizgileri, - Psişik bozukluklar, - Korsakow sendromu, bulber paralizi, - Kafa sinirlerinde nervüs, - Okülomotorius ve nervüs, optikus, nevrit.		
- Zayıflama, uykusuzluk, - Stomatit, ana-it gastrit, - Görme bozuklukları, - Dikkatte azalma, - Böbrek zararları (albüminüri, silindirüri, eritrositüri), - Saç dökülmesi.		

(Gerektiğinde idrar, dışkı, saç ve tırnakta talyum tayini yapılır.)

A - 14 Vanadyum ve bileşikleri

- Akut :
- Solunum yolları irritasyonu (ses kısıklığı, yutakta kuruluk, kuru öksürük, dispne, göğüsde daralma duygusu),
 - Akut bronşit, bronkopnömoni,
 - Dilde ve ekstremitelerde tipik yeşil - siyah renk,
- Kronik :
- Kronik bronşit (anfizemli veya amfizemsiz),
 - Nörolojik, psikişik bozuklar (parmaklarda tremor, depresyon),
 - Kalpte fonksiyonel bozuklar (çarpıntı),
 - Ekzematiform dermatoz.

15 gün

1 yıl

- Cevherden ve vanadyum bulunan cüruftan elde edilmesi, işlenmesi,
- Ferromangan yapımında kullanılan vanadyum pentoksidin hazırlanması,
- Demir ve çelik tasfiyesi, ferromanganlı özel çelik yapımı
- Aliminyum cevherlerinin işlen
- Kimya sanayinde katalizör veya oksidasyon maddesi olarak kullanımı
- Çeşitli mürekkep, boya maddel kurutucu maddeler ve fotoğrafçı maddelerinin yapımı
- Petrolde elde edilen akar-yakıt (özellikle ağır yağ) ile çalışan kazan, ocak, baca ve türbinlerin temizleme ve onarımı.

A - 15 Halojenler

A - 15, a Klor

- Akut :
1. Dönem :
- Göz ve üst solunum yolları mukozasında irritasyon, öksürük krizleri, göğüste sıkışma hissi,
2. Dönem :
- 48 saat süren latent dönem.
3. Dönem :
- Akut akciğer ödemi, şok,
 - Taşikardi,hipotansiyon, oligüri
- Kronik :
- Göz ve üst solunum yolları mukozasında irritasyon, kronik bronşit, amfizem,
 - Atipik mide,barsak şikayetleri,

15 gün

3 ay

- Klor elde edilmesi ve sıvılaştırılması,
- Sıvı klorun taşınması ve bununla temas,
- Kimya ve ilaç sanayiinde klor türevlerinin yapımı,
- Metal yüzeylerinin klorhidrik asit ile aşındırılması,
- Hipoklorürlere (klorlu su) asit etkisi ile klor atomlarının açığa çıkması.

Halojenler

A -15, b Brom

Akut :	15 gün	- Bromun deniz suyundan ve deniz tuzunun,yosunun ve sanayide potasyum tuzları-nın işlenmesinden kalan artıklardan elde edilmesi,
- Klorda olduğu gibi üç dönem vardır,belirtileri daha hafiftir, solunum sistemi belirtileri daha az, sindirim sistemi belirtileri daha siktir,		- Brom türevlerinin yapımı,
- Ciltte yanıklar, nekrotik ülserasyonlar,		- Bromun kimya sanayiindeki bazı sentezlerde oksidasyon maddesi olarak kullanılması.
Kronik :	3 ay	
- Ekzama,akne,deride ülserasyon		

Halojenler A - 15, c İyot

- Deride,göz ve üst solunum yolları mukozasında irritasyon	3 ay	- Deniz alglarından, (Şili güherçilesinden ve petrol rafinerilerindeki çeşitli işlemler sırasında iyot elde edilmesi,
- Gözlerde yanık,		- İyot ve iyot bileşiklerinin kullanılması, (örneğin kimya, ilaç sanayii ve fotoğrafçılık) .
- Akne, pemfigus.		

Halojenler A - 15, d Fluor

Akut :	15 gün	- Fluorhidrik asit ve alkali fluo- fluorürlerin elde edilmesi, kul- lanılması,
- Cilt ve mukozada yanık,doku zararları (bir latent süreden sonra ağırlı derin nekrozlar,doku kaybı),		- Kryolit banyosunda elektroliz ile alüminyum elde edilmesi,
- Solunum yollarında irritasyon, akut akciğer ödemi,		- Döküm parçalarının aşındırılması ve çeliğin parlatılması (fluorhidrik asit ve tuzları),
- Kramplar,felçler,		- Cam ve porselenin dağlanması, camın matlaştırılması, kristallerin parlatılması,döküm parçalarının ve çeliğin temizlenmesi (fluorhidrik asit ve tuzları),
- Akut böbrek zararları,		- Fluor bileşiklerinin pestisid
- Akut kalp ve dolaşım bozukları,		
Kronik :	1 Yıl	
- Fluor kaşeksisi (fluoroz),		
- Dişlerde lekeler (güve yeni- görünüm), çürükler,		
- Osteoskleroz ve osteomalazi benzeri kemik değişiklikleri		

- (öncelikle kostalar, kolomna vertebralis ve pelvisde),
- Eklem bağlarında kireçlenme eklem hareketlerinde sınırlanma (Morbus Bechtrew benzeri),
 - Zayıflama, anemi,
 - Deride kuruluk, tırnaklarda kırılma,
 - Böbrek fonksiyon bozukluğu.

- ve kereste konserve edicisi olarak kullanılmaları,
- Amonyum flüorür ile emaye yapımı,
 - Düşük küllü filtre kağıdı yapımı,
 - Temizlik tozu yapımı, (sodyum silisyum fluor bileşik-leri)
 - Özel çimento türlerinin yapımı (kalsium fluorür),
 - İçinde fluor bileşikleri bulunan sanayii artıkları (örneğin süperfosfat ve petrol sanayii),

(Gerektiğinde idrarda fluor miktarı tayini yapılır.)

A - 16 Alifatik veya alisiklik hidrokarbonlar

(Petroleter ve benzinin bileşiminde bulunan petroleter, petrol benzini, kerosin, diesel yağı, fuel oil v.b. gibi)

Akut :	15 gün	- Ham petrolün distile ve rafine edilmesi,
- Baş dönmesi,kulak çınlaması rausch hali, koma, pnömoni, plörit.		- Hidrokarbonların yapılarını değiştirmeye hizmet eden kreaking ve reforming işlemleri,
Kronik :	1 yıl	- Distilasyon ürünlerinin çözücü, yakıt maddesi, yağları temizleyici ve yanma maddesi olarak kullanılması,
- Komedon, akne, follikülit,		- Bu maddelerin depolandığı kap, tank v.b.nin temizliği.
- Fotosensibilite, cilt kanseri,		

A - 17 Alifatik ve alisiklik halojenli hidrokarbonlar (Metil klorür, kloroform, karbon tetraklörür 1, 1, 1 ve 1, 1, 2 triklor etan, tetrakloreten, trikloretilen, perkloretilen metan ve etanın fluorlu ve klor-fluorlu türevleri, metil bromür, klorbrom metan, DDT DDD, heksaklor sikloheksan, aldrin, dieldrin, endrin, texafen, vinil klorür, tetra fluor etilen, kloropen v.b.)

A - 17 I. Doymuş alifatik halojenli hidrokarbonlar

a. Metil klorür, metil bromür

Akut :	15 gün	- Bu gruptaki bileşiklerin ara veya son ürün olarak elde edilmesi ve kullanılması,
- Konjonktivalarda ve solunum irritasyon,		- Kuru temizleme işleri,
- Baş dönmesi, nistagmus, mid riasis, ışığa karşı pupilla refleks kaybı, konuşma bozuklukları, intentionel tremor, yürüme bozuklukları,		- Bunların yağ, cila, lak, reçine vernik, bitum, kükürt, balmumu, sentetik elyaf (selüloz) için çözücü olarak kullanılmaları, metallerin temizlenmesi ve yağsızlaştırılması, boyama işleri,
- Fobi, somnolans delir,		- Soğutucuların içinde soğutma maddesi olarak, bunların yapımı ve onarımı,
- Kas krampları, pareziler,		
- Jackson tipi epilepsi,		- Ensektisit olarak kullanılmaları (özellikle spray şeklinde),
- Böbrek zararları (oligoüri, anüri, albüminüri, üremi),	1 ay	- İlaç sanayiinde çeşitli dezenfeksiyon maddeleri anestetik ve antiseptiklerin yapımında,
- Beyin ödemi, akut akciğer ödemi,		- Boyacılıkta kullanılan maddelerin çözücü, inceltici ve aşındırıcı (düzeltici) olarak yapımı ve kullanılması),
- Tedaviye cevap vermeyen neralize tremor (kalıcı).		- Yangın söndürücü maddelerin yapımı ve kullanılması, (Bu maddelerin bazıları yüksek sıcaklık derecelerinde veya alevle temasta fosgen vb. A - 3. de olduğu gibi toksit halojen türevleri meydana getirirler).
Subakut :		
- İntestinal ve nervöz bozuklukları,	1 yıl	
- Miyokloni,		
Kronik :		
- İntestinal bozukluklar (bulantı, kusma, kolik, diyare),		
- Nörolojik belirtiler (baş ağrısı, somnolans, koordinasyon bozukluğu, tremor, felçler).		

b. Tetraklor etan ve karbon tetraklorür

Akut :	15 gün
- Konjonktivalarda ve solunum yolları mukozasında irritasyon	
- Bulantı, kusma, baş dönmesi, somnolans,	
- Hepatonefrit (latent bir dönemden sonra)	
Kronik :	3 ay
- Dermatozlar.	

A - 17, II. Doymamış alifatik halojenli hidrokarbonlar
a. Trikloretillen, tetrakloretillen

Akut :	15 gün	Alifatik diziden hidrokarbonların halojen türevlerinin istihsalı, açığa çıkarılması ya da kullanılmasına ilişkin herhangi bir işlemle uğraşma,
- Baş ağrısı, dönmesi, uyuşukluk, - Mukoza irritasyonları, - Somnolans, narkoz,		
Kronik :	6 ay	
- Yorgunluk, tremor, karakter değişikliği, - Dermatozlar, - Ani kalp durması - Trikloretillen alışkanlığı.		

A - 17, III. Halojenli alifatik ve alisiklik ensektisitler
(DDT, Aldrin, Dieldrin v.b.)

Akut :	15 gün
- Tremor, lokal ve generalize kramplar, felçler,	
Kronik :	1 yıl
- Blefarokonjonktivit, - Dermatozlar, - Nörolojik bozukluklar, - Hipoplastik anemi (son ikisi daha çok heksakloroheksanla olur).	

A - 17, IV. Metan ve etanın klor ve fluorlu türevleri
(fluoranlar)

- Bu maddelerin şimdiye kadar insanlarda zehirleyici etkileri görülmemiştir. Ancak ısıtılmala rında zehirle halojen maddeler açığa çıkar.

A - 17, V. Sentetik maddelerin halojenli monomerleri
(Vinil klorur ve kloropren gibi)

Akut :	15 gün
- Somnolans, bilinç kaybı,	

- Kronik :
- İntestinal ve nörolojik bozukluklar,
 - Alopesia (öncelikle kloroprenle),
 - Parmaklarda Raynaud sendromu tipinde vasomotor bozukluklar, falankslarda akroosteoliz, dermatozlar (vinklorür polimerizasyonu sırasında).

1 yıl

(Gerekirse idrarda Fujiwara reaksiyonu ile bazı klorlu alifatik hidrokarbonların tri ve per gibi parçalanma ürünlerinin saptanması yoluna gidilir.)

A - 18, a Alkoller

- Konjonktivalarda ve üst solunum yollarında irritasyon,
 - Narkotik etki.
- Metil alkol
- Akut :
- Baş ağrısı, bulantı, kusma, siyanoz, taşikardi, akut akciğer ödemi, koma.
 - Görme bozukluğu,
 - Nefropati, hepatopati, nöropati,
- Kronik :
- Konjonktivalar ve üst solunum yollarında irritasyon.
 - Baş ağrısı, baş dönmesi,
 - Dispeptik şikayetler,
 - Fotofobi, görme azlığı, midriasis, papilla ödemi.

15 gün

1 yıl

- Alkol ve bunların halojenli bileşiklerinin elde edilmesi,
- Boya, cila, vernik, doğal ve sentetik reçine, kimyasal temizleme maddeleri, leke çıkarıcılar için çözücü ve üretici yapımı ve kullanılması,
- Verniklerin, elektrik malzemesindeki yalıtıcı maddelerin (diaseton alkol), anilin boyalarının (metanol) yapımı ve işlenmesi,
- Kozmetik, parfüm ve sabun yapımı,
- Meyve esanslarının elde edilmesi,
- İlaç sanayii
- Antifriz, fren sıvısı, sentetik yağlama maddeleri, koruyucu cam ekran yapımı,
- Lastik sanayii ve yapay deri yapımı,
- Kereste konserveleme maddelerinin yapımı ve kullanılması (diaseton alkol),
- Sentetik elyaf sanayiinde

sellüloid ve sellüloz asetat
için çözücü olarak ve temizleme
çözünleme maddesi olarak kull

- Bazı sentetik kumaş ve ör-
tülerin yapımı,
- Şapka yapımı (hasır şapka)
- Formalhedit elde edilmesi
(metanol),
- Tohumculukta su çekici ve
bakteriostatik olarak,
- Petrokimya sanayii (rafine-
riler),
- Füzelerde yakıt olarak (pro
panol),
- Patlayıcı madde sanayiinde

(Gerektiğinde kanda ve idrarda metil alkol ve formik asit miktarları
tayin edilir.)

A - 18, b Glikoller

Akut :	15 gün	- Glikol, poliglikoller, bunla- rın türevleri ve asetatların elde edilmesi,
- 12 saatlik latent süreden sonra		- Kimya sanayiinde çeşitli or- ganik sentez işlemlerinde ara ürün olarak, öncelikle cila, reçine, sellüloz bazına da- yanan ve çabuk kuruyan notrosellüloz ve sellüloz ase- tat için çözücü olarak,
- Nörolojik belirtiler (bacak- larda zayıflık, kramplar),		- Çeşitli ilaçlarda sıvağ (sul- fonamid, antibiotik, asetilko- lin) deodorant, dezenfeksiyon maddesi, bakteriostatik (kli- ma cihazlarında hava sterili- zasyonu için) gliserin yerine,
- Karaciğer ve böbrek zarar- ları (ikter, hematüri),		- Kozmetik sanayii (sabun, krem, yüz kremleri),
- Akut böbrek yetmezliği,		- Antifriz, fren sıvısı ve hidro- lik yağ yapımı,
- Akut akciğer ödemi.		- Besin maddeleri sanayiinde çeşitli esans ve ekstrelerin yapımı,
Kronik :	1 yıl	
- Rinit, kronik konjonktivit,		
- Karakteristik olmayan hema- tolojik bulgular,		
- Baş ağrısı, baş dönmesi, nis- tağmus,		
- Ruhsal bozukluklar, kişilik bozuklukları,		

- Tekstil sanayiinde dokuların yumuşatılması, boyamaya, basma işlemine hazırlanması, çeşitli sentetik kuvvetlendirici maddeleri yapımı, çeşitli sentetik kumaş ve yapıştırıcıların yapımı,
- Fotoğraf sanayiinde bazı plak ve filmlerin yapımı,
- Patlayıcı madde sanayii, sentetik lastik maddeleri
- Tütün sanayiinde kurutma maddesi olarak, gazların kurutulması için (ancak propilenglikol nem muhafaza edici olarak da kullanılır.)
- Yeraltı havagazı borularının izolasyonu (etilenglikol katılarak.)

A - 18, c Eter ve türevleri

- Somnolans, baş ağrısı, baş dönmesi, bulantı, kusma, Etilen oksit ve dioksan
- Göz, burun ve yutakta iritasyon,
- Baş ağrısı, baş dönmesi, bulantı, kusma,
- Karaciğer stazı, böbrek yetmezliği,
- Akut akciğer ödemi, Halojen türevleri (özellikle diklordietil eter)
- Solunum yollarının şiddetli iritasyon,
- Akut pnömoni,

1 yıl

- Eterin ve halojenli türevlerinin elde edilmesi,
- Kimya sanayiinde balmumu yağ, lastik, reçine, cila ve ve nitrosellüloz için çözücü olarak, organik sentezlerde ara maddesi ve kurutucu olarak, kollodyum yapımında nikotin ekstraksiyonunda,
- İlaç sanayiinde alkaloidlerin da edilmesi, sterilizasyon maddesi ve anestezi olarak, Sentetik elyaf sanayiinde sellüloz asetatın ve yapay ipeğin çözücü olarak, dokumaların boya ve basma işlemlerine hazırlanması,

A - 18, d Ketonlar

(aseton, bukanon, metilizobutil keton, sikloheksanon v.b.)

- Parfümeri, lastik, fotoğraf

- Ayakkabı sanayiinde temiz-

- ve plastik sanayiinde,
- Bazı özel yakıtların yapımı,
- Dumansız barutla patlayıcı madde yapımı,
- Boya ve cilalar için **ç**özücü ve kazıyıcı (düzeltici) olarak,
- Per akut :
- Şiddetli irritasyon (salivas-yon, gözyaşı akması, öksürük), baş dönmesi, bulantı kusma, koma,
- Akut :
- Göz ve üst solunum yolları mukozası irritasyonu,
- Bulantı, kusma, baş dönme-si, baş ağrısı,
- Kronik :
- Baş dönmesi, baş ağrısı, hal-sizlik,
- Kabızlık,
- Göz ve solunum yollarında irritasyon,
- Dermatozlar.

2 gün

15 gün

6 ay

- leyici,
- Ketonların ve türevlerinin elde edilmesi,
- Kimya sanayiinde ekstrak-siyon maddesi, temel madde veya ara ürün olarak kulla-nılması, cila, vernik, reçine, yapıştırıcı maddeler, boya maddeleri, yağlar, kollod-yum selüloz as^tetat, asetilen için **ç**özücü olarak,
- Sentetik elyaf sanayiinde, yapay ipek ve yapay deri yapımı, kumaşların boyama, basma işlemlerine hazırlan-ması,
- Parfümeri ve kozmetik sa-nayii,
- Sellüloid yapımı,
- İlaç sanayiinde kloroform, iodoform, bromoform, sulfo-nal yapımı,
- Yapay lastik ve patlayıcı madde, dumansız barut) ya-pılan yerler,
- Eğlence maddeleri sanayii.

A - 18, e Organik esterler

(Alifatik asitlerin esterleri - asetat, formiat, laktat, butirat, aromatik anorganik asitlerin esterleri, ftalatlar, mineral asitlerin esterleri, dimetil sülfat, metil **s**ilikat, nitrik asit esterleri - nitrogliserin gibi)

- Akut :
- Mukozalarda irritasyon,
- Kronik :
- Konjonktivada hiperemi, korneada kuruma, kornea ül-seri, gözyaşı akması, foto-fobi,
- Solunum yollarında irritas-yon, öksürük, retrosternal yakıcı, ağrı, dispne,
- Sindirim sistemi şikayetleri,

7 gün

6 ay

- Organik esterlerin yapımı,
- Kimya sanayiinde nitro ci-laları, sellüloz asetat, doğal ve sentetik reçineler, lastik, yağ, balmumu, boya madde-leri, vernik, emaye, mü-rekkep için **ç**özücü, plastik leştirici, yapıştırıcı, aseton yerine organiz sentezlerde ara ürün,
- Yapay deri sanayii,
- Duvar, zemin döşeme malze-

1. Dimetil Sulfat		
Akut :	7 gün	mesi yapımı, yapay tahta, yapay döşemelik kumaş yapımı,
(fosgen intoksikasyonuna benzer),		- Parfümeri (tırnak cilası, parfüm),
- Mukozalarda irritasyon,		- besin maddeleri sanayii (meyv (meyva esansları)
- Latent bir süre,		- Kırılmaz cam yapımı,
- Cilt ve gözde yanık,		- Benzine ve motor yağlarına vuruntuya karşı triorto-kresil-fosfat katılması,
- Akut akciğer ödemi,		- İlaç sanayiinde çeşitli bakterio-statikler ve inhalasyon maddeleri için sıvağ olarak,
- Hepato - nefrit, hepatorenal yetmezlik,		- Seramik ve kereste sanayiinde yapı işlerinde çimento, alçı, refrakter tuğla için sarsıntılardan ve asitlerden koruyucu olarak (metil silikatlar)
- Trakeit, kronik bronşit,		
- Görme bozuklukları, (yanık sonucu),		
Kronik :	1 yıl	
- İnatçı trakeit ve bronşit,		
- Ciltte derin lezyonlar, kalıcı lokal analjezi,		
- Konjonktivit, keratit,		
II. Metil silikat		
- Korneada dejeneratif bozukluklar, görme azlığı veya kaybı.	1 yıl	

A - 19, a Organik asitler

(Formik asit, asetik asit, oksalik asit)

Akut :	7 gün	- Organik asitlerin ve tuzlarının (asetat, oksalat, formiat) elde edilmesi,
- Konjonktiva, solunum yolları mukozası ve ciltte, yanıklar, lezyonlar,		- Tekstil sanayiinde aşındırma, temizleme, soldurma, boyama, basma işlemleri,
- Dermatozlar,	2 ay	
- Astmatiform bronşit,	1 yıl	
- Oksalik asit (oral)	1 yıl	
- Epigastriumda ağrı, şiddetli kusma,		- Kimya sanayiinde organik sentezler için, mürekkep, boya, cila ve vernik yapımı, kurşun tuzlarının, sabunun sentetik parfümlerin hazırlanması, asetik asit anhidritlerinin yapımı, bazı sentetik elyafın (sellüloz asetat) ve metal asetatın hazırlanması,
- Nevroz bozukluklar, tremor, tetanik kramplar, trismus,		- Besin maddeleri sanayiinde sirke yapımı, besin maddesi konserveçiliği, şarap mayalandırma,
- Böbrek zararları (hemoglobüri, eritrositüri, idrarda oksalik asit kristalleri.		

- Metal sanayiinde (öncelikle içinde demir bulunmayan metaller),
- İlaç sanayiinde (aspirin yapımı),
- Kauçuk sanayiinde (pıhtılaştırma maddesi olarak),
- Leke çıkartıcıların özellikle potasyum tetra oksalatın " Sorrel tuzu " yapımı,
- Tabaklıkta,
- Fotoğraf sanayiinde.

A - 19, b Aldehitler

Akut :	15 gün	- Aldehitlerin ve bileşiklerinin elde edilmesi,
- Gözlerde ve üst solunum yolları mukozasında irritasyon (konjonktivit, rinit keratit, trakeit)		- Organik sentezlerde ve monomer olarak sentetik maddelerde sanayiinde (bakalit, üreformal reçineleri, galalit, sellüloit yapay, kehribar),
-Akut akciğer ödemi, bronkopnömon,		- Yapay ipek liflerinin aşındırma ve sertleştirilmesinde (formol), kumaşlara buruşmayacak özellik verilmesi.
-Astmatiform bronşit,	3 yıl	
- Ekzematiform dermatit ve ürtiker,	2 ay	
-Epidermiste kalınlaşma, ter bezlerinin yok olması, nörodermatit, tırnaklarda kırılma, ekstremitelerde cehatlanma ve hiperestezi		- Lastik sanayiinde (çeşitli vul kanizasyon işlemleri),
Furfurol	1 yıl	- Formolün dezenfeksiyon maddesi, deodorant, bakteriyostatik, tarım da zararlı böceklerle karşı, şarbon sporlarının yok edilmesinde (deri, pamuk, kürklerde) anatomik preparatların konserve edilmesinde, fotoğraf sanayiinde jelatin tabakalı plaka ve filmlerin sertleştirilmesinde kullanılması,
-Nörolojik belirtiler: tremor, nevrüt.		- Asetaldehitin sirke yapımında ve ayna gümüşlemede kullanılması,
		- Akroleinin sabun sanayiinde, yağlı boya yapımında, kemiklerden tutkal çıkarılmasında, ısıtılmış ve yağlan-

muş materyalin lehimlenmesinde, yağlama yağlarının hazırlanmasında, galvanoplastide kullanılması,
- İlaç sanayiinde, heksametilen tetramin, kloraldehit, paraldehit yapımı,
- Yakıt maddesi ve ensektisit olarak metasetaldehit yapımı ve kullanılması.

A - 20, a Alifatik Hidrokarbonların Nitro Türevleri

Nitrometan ve Nitroetan

- Cilt ve solunum yolları mukozasında irritasyon,	1 yıl	- Organik sentezlerde,
- Reçine, balmumu, yağ, boya maddeleri, nitrosellüloz için çözücü olarak, |
|---|-------|---|

1 nitropropan, 2 (nitropropan)

- Mukozalarda irritasyon,
- Narkotik belirtiler,

- Baş ağrısı, baş dönmesi, kusma,
- Karaciğer zararları, (Sürekli olabilir),
- Methemoglobinemi, | 1 yıl | - Füze yakıtı olarak,
- Organik esterler, sellüloz, yağ, balmumu, bazı boya maddeleri ve reçine için çözücü mü,
- Bazı sıva ve lakların , özellikle korrüzyondan koruyucu olanların, cila, tutkal, sentetik maddeler ve çeşitli ensektisitlerin yapımı, |
|---|-------|---|

Tetranitrometan

Akut :
- Mukozalarda irritasyon,
- Bronşit, pnömoni, akut akciğer ödemi,
Kronik :
- Nervöz bozuklukları, bradikardi.
- Methemoglobinemi,
- Karaciğer ve böbreklerde	1 yıl	- Trinitrotoluen ve diğer patlayıcı maddelere katılır.

yağlı dejeneresans.

Nitroparatinin klorlu türevleri

- Mukozalarda özellikle solunum yollarında şiddetli iritasyon,	1 Yıl	- Pestisit ve fungusit olarak,
- Kronik bronşit, akut akciğer ödemi, akciğerlerde fibrosis,		- Organik sentezlerde,
- Methemoglobinemi.		- Çözücü olarak.

A - 20, b Nitrik asit esterleri

(nitroglikol ve nitrogliserin gibi)

Akut :
- Şiddetli baş ağrısı ,baş dönmesi krizleri, bulantı, sarhoşluk hissi, yüzde kızarma, genel sıcak basması duygusu, uykusuzluk,
- Bradikardi, hipotansiyon stenokardi,
- Pisişik bozukluklar (depresyon, delir),
- Bu belirtilerin hafta başında artması (pazartesi hastalığı), maruziyetten ve temasın kesilmesinden 1-2 gün sonra ani ölümler.
- Parmak uçlarında ve tırnak altında tedaviye dayanıklı ülserler,	15 gün	- Patlayıcı madde yapımı, bu maddelerin karıştırılması, kartuşların doldurulması,
- Defektli, eskimiş, patlamamış kartuşlarla çalışma (madden ocaklarında, cephane depolarında v.b.)
- İlaç sanayiinin bazı dalları.
Kronik :
- Nevralji, tremor, baş ağrısı, baş dönmesi,
- Alkole tahammülsüzlük.	1 yıl	

A - 21, a Benzol (benzen) ve Homologları (benzol, toluol, ksilol, kumol, kümen v.b.)

Benzol :
Perakut :
- Kronik kas krampları, parezi, bilinç kaybı ,periferik damarlarda spazm, solunum	3 gün	- Taş kömürü katranından havagazı ve kok fabrikalarında kataliz veya distilasyonla benzol ve hemologlarının elde edilmesi,

felci.			
Akut :	15 gün		
- Bilinç bulanıklığı (benzol rausch'u), baş ağrısı, baş dönmesi, kaslarda fibrilasyon			
Kronik :	3 ay		
- Yorgunluk, baş ağrısı, baş dönmesi,			
- Mide - barsak şikayetleri,			
- Lökopoez, eritropoez, trombopoezde tek veya birlikte zararlar (nötroopenili lökopeni, trombopeni kapiller frajilite, anemi (çoğu kez normokrom, hipo veya aplastik), hemorajik diateze-kimoz, purpura, kanamalar),	1 Ay		
- Enfeksiyonlara dayanıksızlık (nekrotik anjin, akciğer komplikasyonları),	3 ay		
- Agranülositoz, panmiyelofitizi,	3 yıl		
- Lökozlar,	10 yıl		
Benzol homologları			
Kronik :	6 ay		
- Çabuk yorulma, baş ağrısı, bulantı,alkole tahammülsüzlük,			
- Ciltte orhoerjik irritasyon belirtileri.			
			- Benzol ve homologlarının reitifiye edilmesi,
			- Benzol ve homologlarının çözücü, inceltici ve kuru temizleme maddesi olarak kullanılmaları, yağsızlaştırma ve ekstraksiyon işlemleri, temizleyici maddelerin yapımı, lastik sanayiinde çözücü, boya maddeleri, lak cila, vernik yapımında inceltici olarak, lastik vulkanizasyonda, su geçirmez elbise, ayakkabı, hasır şapka yapımı, tutkal ve bazı yapıştırıcı maddelerin yapımı boya, lak, cila, vernik reçinelerin kullanılmasında inceltici olarak, foto gravürcülükteki mürekkeplerde, ofset basıkıda, cila macunlarının yapımında, linolyum, mukavva sanayiinde, ayra yapımında,
			- Yağ ve greslerin ekstraksiyonunda,
			- Saat ve duyar ölçü gereçlerinin yapımı, metal parçaların temizleme, aşındırma ve yağsızlaştırılması,
			- İlaç sanayii, parfüm yapımı,
			- Yakıt maddeleri sanayii.

(Gerektiğinde idrarda fenol, kanda benzol, idrarda sulfat tayini toluol için idrarda hippurik asit tayini yapılır.)

A - 21, b Naftalin ve homologları (naftalin, metil naftalin, asetil naftalin v.b.)

Akut :	1 ay	
- Baş ağrısı, baş dönmesi, bulantı, kusma,		
- Hemoliz, hemoglobini,		
- Anemi (Heinz cisimcikleri ile),		
- Keratitis punktiforme, mercekte ve göz sinirlerinde za		
		- Taş kömürü katranının desilasyonu ile naftalin elde edilmesi,
		ve kereste konserve edioisi olarak kullanılması,
		- Ftalik asit, hidre naftalinler (dekalin, tetralin) ve

- rarlar,
- Ciltte eritem, akne.

- sentetik maddelerin yapı-
mında naftalin kullanılma-
sı, bazı ilaç ve bazı boya
maddelerinin yapımında ara
ürün olarak,
- Ensektisit (güvelere karşı)
ve kereste konserve edilmesi
olarak kullanılması.

A - 22 Aromatik hidrokarbonların halojen türevleri

- Genel olarak :
- Göz ve solunum yolları mu-
kozasında irritasyon,
- Dermatoz,
- Karaciğer ve böbrek zararları,
- Merkezi sinir sistemi zarar-
ları,

1 yıl

- Klorbenzol, diklorbenzol,
heksaklorbenzol, klortuluol,
benzilklorür, benzilbromür,
klor naftalin, klordifenil
v.b. nin yapımı ve kullanıl-
ması,

Klorbenzol

- Somnolans, bilinç kaybı, yüz
ve ekstremitelerde kaslarında
kontraksiyonlar,
- Ciltte eritem.

1 yıl

- Organik sentezlerde çözücü
olarak.

Ortodiklorbenzol

- Merkezi sinir sisteminde
depressif etki,
- Karaciğer ve böbrek zarar-
ları,

1 yıl

- Organik sentezlerde çözücü
- Ensektisit ve leke çıkarıcı
olarak.

Paradiklorbenzol

- Burun ve göz mukozasında
irritasyon,
- Baş dönmesi, kusma,
- Karaciğer zararları (ikter,
siroz.

1 yıl

- Ensektisit ve dezenfektan
olarak.

Heksaklorbenzol

- Bullöz dermatoz,
- Fotosensibilite ve porfiri,
- Göz ve üst solunum yolları
mukozasında irritasyon

1 yıl

- Organik sentezlerde çözücü
- Ensektisit, fungusit olarak,
- Tahıl tohumlarının konser-
ve edilmesi,

Klortuluol

- Göz mukozasında irritasyon.	1 yıl	- Yapım ve kullanılması.

Benzilklorür ve benzilbromür Klornaftalin

- Gözlerde ve üst solunum yollarında irritasyon	1 yıl	- Boya sanayii, tabaklık, parfümeri, ilaç ve foto sanayii,
- Deri ve mukozalarda yanık ve nekroz,		- Sentetik balmumu, temizlik maddeleri, vernik, kondansatör yapımı,
- Yüz, açık cilt ve elbise ile irrite olan yerlerde akne, prurit.	1 yıl	- Ensektisit ve yağlama maddesi olarak.

Klordifenil

Akne :	1 yıl	- Kullanma alanı klornaftalin gibidir, çoğukez onunla karıştırarak kullanılır.

A - 23, a Fenol, tiofenol, bunların homologları ve halojenli türevleri

A - 23, a I Fenol homologları ve halojen türevler

A.Fenol		- Bunların türevlerinin öncelikle Nitro türevlerinin yapımı (trinitrofenol, pikrin asidi, melinit gibi patlayıcı maddeler),
Akut :	15 gün	- Tahtanın kreosot veya karbolineum ile işlenmesi (bu iki maddede kreosol ve fenol çoktur) ve pentaklorfenol kullanılması,
- Lokal yanıklar, nekroz (fenol gangreni),		
- Baş ağrısı, baş dönmesi, ajitasyon, kulak çınlaması, delir, solunum felci.		
Kronik :	1 yıl	
- Solunum yolu irritasyonu		
- Bulantı, kusma, ishal,		
- Böbrek ve karaciğer zararları,		
- Allerjik ekzama	2 ay	- Fenollü reçineler gibi sentetik reçinelerin yapımı (bakenolit opliepoksid reçinesi, polikarbonat),
B.Difenol		- Sentetik elyaf yapımı (polyamid vb.),
- Dermatoz, depigmentasyon,	1 yıl	- Ham petrol rafineleri,
- Keratit,		- Temizleyici maddelerin, boya maddelerinin yapımı, en-
C.Pentaklorfenol ve tuzları		
- Dermatoz,	1 yıl	
- Kabızlık, terleme krizleri, dispne		

- Böbrek zararı (oligüri).

sektisit yapımı ve bunlarla temas (özellikle klorofenol),
- İlaç sanayii (karbol asidi),
- Kerestenin karbolineum ile empermeablize edilmesi (kreosol ve fenol),
- Taş kömürü katranının işlenmesi, havagazı ve bazı sentetik maddelerinin ısınması sonucu.

(Gerektiğinde idrarda glukronik asit ile birleşmiş veya sülfat olarak atılan fenol miktarı ve fenilsülfürik asit tayini yapılır.)

A - 23, a II Naftol, homologları ve halojen türevleri

- Konjonktivalarda ve solunum yolu mukozasında irritasyon,
- Merkezi sinir sistemi zararları.

15 gün

1 yıl

- Bazı reaktiflerin ve boya maddelerinin yapımı,
- Lastik sanayii,
- Parfüm yapımı,
- İlaç sanayii.

A - 23, b Alkil, aril ve alkilariloksitlerle alkilarilsülfidlerin halojenli türevleri

(etilenklorhidrin, epiklorhidrin, dikloretiler, iperit " hardal gazı " v.b.)

- Ciltte ve solunum yolları mukozasında irritasyon,
- Ciltte ödem, bül ve nekrotik ülserler,
- Konjonktiva ve kornea zararları, körlük,
- Kronik bronşit, bronşektazi, akciğer apsesi ve akciğer ödemi,
- Hiperkeratoz, klor aknesi, sikatris, nekrotik ülserler,
- Merkezi sinir sistemi zararları (somnolans, delir).

1 yıl

- Kimya sanayiindeki bazı organik sentezlerde ara ürün olarak bu maddelerin elde edilmesi ve kullanılması (etilenglukol, etilendioksit v.b.),
- Cila ve reçine yapımında çözücü, tekstil ve metal sanayiinde yağsızlaştırıcı olarak,
- Ensektisit, fungusit olarak kullanılması,
- İrritan savaş gazları yapımı, bunların depo edilmesi.

A - 23, c Hidrokinonun oksidasyon ürünleri ve Benzokinon

- Ciltte depigmentasyon ve alerjik dermatoz,
- Göz zararları (üç dönemde):
a. Konjonktiva ve korneada irri-

1 yıl

- Fotoğrafçılıkta banyo maddesi olarak **hidrokinon**), bazı biyolojik koşullarda hidrokinon, benzokinona dönü-

tasyon, korneada lekeler,
göz kapaklarında pigmen
tasyon,
b.Kornea erozyonları, düzen-
siz gözlükle düzeltileme-
yen astigmatizm,
c.Birkaç yıl sonra (kronik dö-
nem): kornea ülserleri (ul-
kus serpens) keratektazi,
renk körlüğü, görme azlığı
ve kaybı.

şür.)

**A - 24 Aromatik amin ve hidrazinler, bunların halojenli, fenollü ve nitro
veya sulfo türevleri (Anilin, anilinin nitro ve nitrose türevleri,
fenilendiamin ve homologları, difenilamin ve homologları " zenzidin ",
naftilamin, aromatik hidrazin türevleri, fenil - hidrazin gibi)**

Akut :	30 gün	- Bu maddelerin yapımı ve kim- ya sanayiinde sentetik boya maddeleri ile birçok di- ğer organik sentezlerde ara ürün olarak kullanılmaları,
- Baş ağrısı, kaslarda ağrı, kusma, bradikardi, hipertan- siyon, somnolans, stenokardi,		- İlaç sanayiinde enektisit (sulfonamid) yapımı v.b.,
- Hemoliz, anemi (eritrositler- de Heinz cisimcikleri), si- yanoz,		- Bazı türevlerin yapımı ile las tik sanayiinde reaksiyon hız landırıcı ve oksidasyon frenleyici olarak kullanılma- ları,
- Methemoglebinemi (anilin ile).		- Bazı patlayıcı maddelerin yapımı (tetril),
Kronik :	1 yıl	- Deri, ayakkabı sanayii, kürk- çülükte, saç ilaçları yapımın- da, kağıt sanayiinde ve ber- berlikte boya maddesi olarak kullanılmaları,
- Baş ağrısı, baş dönmesi, so- lukluk, febiler,		- Fotoğrafçılıkta banyo mad- desi olarak (P-aminofenol),
- Gözde irritasyon, konjonk- tivit, keratit,		
- Subikter, hemolitik anemi,		
- Allerjik dermatoz, ciltte gra- nulom ve nekroz,		
- Mesane tümörleri (sistesko- pi ve biopsi ile kesinleşmiş).	10 yıl	

(Kanda methemoglobin, diazo reaksiyonu ile idrarda aromatik amin
tayini yapılır.)

**A - 25 Aromatik hidrokarbonların ve fenollerin nitro türevleri
(Benzol, toluol, ksilol ve fenolün nitro türevleri)**

Nitrotoluol (özellikle trinitrotoluol)	1 yıl	- A - 24 deki tehlike kaynakları,
- Methemoglobinemi, siyanoz, hemoliz, hemolitik anemi, eritrositlerde Heinz cisimcikleri,		- Patlayıcı madde sanayii (nitrobenzel, trinitrotoluol, dinitrofenol),
- Karaciğer parankim zararı, mide-barsak şikayetleri,		- Tarımda zararlı bitkilerle mücadele ilaçları (dinitroortokrezol),
- Polinevrit.		- Bazı siyah sulfon boya lar ının yapımı (dinitrofenol).
Dinitrobenzol	1 yıl	
- Methemoglobinemi,		
- Hepatit, akut sarı karaciğer atrofisi,		
Klornitrobenzol	1 yıl	
- Methemoglobinemi, ikter, hemoliz, hepatit,		
- Ciltte sensibilizasyon, papülovesiküler effloresans, dermatitis, eksfoliativa generalisate.		
Dinitrofenol	1 yıl	
- Ciltte sararma büllü eritem, ellerde ve bileklerde cilt ülserleri,		
- Merkezi hipertermi, norvöz bozuklukları,		
- Böbrek fonksiyon bozukluğu.		

(Gerektiğinde metabolizma ürünlerinin-aminonitrofenol-idrarda terrien reaksiyonu ile tayini yapılır.)

(B) GRUBU MESLEKİ DERİ HASTALIKLARI

B - 1 Deri Kanserleri ve Prekanseroz Deri Hastalıkları

(Kurum, zift, katran, asfalt, antrasen, mineral yağlar, parafin ve benzeri maddelerle)

- Eritem, pruriginöz dermatit, kahverengi lekeli pigmentas-	- Taş kömürünün distilasyonu (kok ve havagazı fabrika-
---	---

yon (melanoz), folikülit, ciltte katran papillaları,	2 ay	ları.),
- Hiperkeratoz gibi cilt lezyonları,		- Yanma gazlarını ve dumanı toplayan, dışarı atan, ocak, şömine, bacaların bakımı, temizliği, onarımı,
- Bu lezyonların kanserleşmesi,	5 yıl	- İçinde % 8-10 oranında zift bulunan kömür tozundan briket yapımı,
- Derinin primer epiteliomaları.		- Caddelerin katranlanması ve asfaltlanması, gemilerin kalafatı,
		- Sıcak zift ve silikat karışımından boru, levha, yer döşemeleri ve çeşitli kapların yapımı,
		- Bitümlü malzeme, ziftli kâğıt ve kartonlar, empermeabl tekstil ürünleri ve izolasyon maddesi olarak kullanılacak diğer malzemenin yapımı,
		- Kerestenin katran veya ant-rasen yağları ile empermeablize edilmesi,
		- Bazı boya maddeleri ve verniklerin yapımı,
		- Sık sık mineral yağlarla yağlanması gereken makinelerle yapılan kesme (mekanik sanayii) ve dokuma (tekstil sanayii) işlemleri.

B - 2 Kanserleşmeyen cilt hastalıkları (Diğer bölümlerde bahsedilmeyen maddelerle)

A-Toksik orijinli hiperarjik ekzema veya dejeneratif ekzama,	2 ay	Kimyasal etkenler:
B-Allerjik orijinli hipererjik ekzama veya sensibilite ekzaması,		- Metal, metaloidler ve bileşikleri, nikel, kobalt, cıva, vanadyum, arsenik, beryum, altı değerli krom,
C-Çeşitli orijinli ender dermatoz şekilleri,		- Alkaliler, çimento, çeşitli deterjanlar, temizlik maddeleri, oksidasyon maddeleri renksizleştiriciler,
- Mineral yağlar, zift, bazı aromatik hidrokarbonların klor türevleri ile olan akne,		- Organik çözücüler, organik klor türevleri, terpentin ve

- Dermatomikozlar,
- Işınlara (ultraviyole, termik, iyonize) etkisi ile olan dermatozlar,
- Toksik maddelerde yabancı cisim etkisi olan maddelerle (beliryum, anilin, asbest) ortaya çıkan dermatozlar,
- Arsenik hiperkeratozu, yitileyen mekanik irritasyonlar v.b.

- diğer terpenler, alkilize kumel türevleri (para,metil isopropilben zol) ve bunların substitisyon ürünleri,
- Formaldehit, beksametilen-tetramin, fenol, stiro, epoksid, reçinelerinin yapımı ve ara ürünleri sentetik madde yapımında ek ve dolgu maddeleri ve ara ürünleri,
- Aromatik hidrokarbonların bazı halojenli ve nitro, klor-nitro, amino, azo, hidroksi ve sulfo türevleri,
- Bazı sentetik boya maddeleri,
- Fenetiazin türevleri (klorpromazin), antibiyotikler (streptomisin, kloramfenikol, penisilin, neomisin v.b.) bazı ilaçlar,
- Tetramelithiuramid sülfid, dithiokarbomad gibi kauçuk sanayinde kullanılan bazı yardımcı maddeler,
- Organik fosfor, civa ve kükürt türevleri gibi bazı pestisidler, ensektisit olarak kullanılan bütün klor türevleri,
- Vanilin, primel, ekzotik tahıl çeşitleri, kinin gibi bazı bitkisel maddeler,
- Fiziksel etkenler :
- Metal ve cam parçaları, cam pamuğu, asbest, hayvan ve insan saç, kıl v.b.
- Işınlara (ultraviyole) ve termik zararlar (soğuk, sıcak),
- İyonize ışınlar,
- Cilt için patojen mikroorganizmalar :
- Ciltte bakteriyel enfeksiyon veya mantar hastalığı yapabilen mikroorganizmalar,
- Bazı koşullarda (sıcaklık ve nem),

Cilt için patojen olan saproditler :
(Bu etkenlerle temasa gelen bütün işler tehlike kaynağı sayılır.)

(Kesin tanı için :

1. Ayrıntılı kişisel anamnez ve iş anemnezi,
2. Klinik bulgu, özellikle hastalığın lokalizasyonu,
3. Epikutan ve intrakutan testler,
4. Testler negatif ise, aynı işin yinelenmesiyle ortaya çıkacak nökslerin saptanması önemlidir.
5. Orthoerjik dermatozlarda testler negatiftir; tanı ilk iki ölçüye göre konur,
6. Yağ (oil) aknesi tanısı anamneze, lezyonun karakteristik lokalizasyon ve görünümüne bakarak konur,
7. Klorlu hidrokarbonlarla olan aknelerde yeni maruz kalıştan önlenmelidir, her yeni maruz kalıştan çok uzun bir zaman sonra ağır ve inatçı residivler ortaya çıkabilir.)

(C) GRUBU
PNÖMOKONYOZLAR VE DİĞER MESLEKİ SOLUNUM
SİSTEMİ HASTALIKLARI (X)

C - 1, a Slikoz ve silikotuberküloz

- Dispine, öksürük, balgam göğüste ağrı,
- Sağ kalp yetmezliği, kronik kor pulmonale,
- Akciğerlerde infiltrasyon, fibrosis,
- Tüberküloz ile kombinasyon

10 yıl

- Silisli maden cevheri ve taşların delinmesi, **çıkarılması, taşınması,**
- Silisli maden cevherleri ve taşların parçalanması, öğütülmesi, elenmesi ve her türlü işlenmesi,
- Silisli taşların, (şist ocakları) kesilmesi, perdahlanması, düzeltilmesi,
- Silisli perdahlayıcı, temizleyici ve benzeri maddelerin yapımı, bunlarla çalışma,
- Korund, cam, porselen, taş, seramik ve ateşe dayanıklı maddelerin yapımı,
- Kumtozu kullanılan dökümhanelerde çalışma (çapak gi-

- derme, yüzey düzeltme, kumlama),
- Silisli maddelerden yapılmış zımpara taşları ile perdahlama, parlatma, düzeltme,
- Kumlama püskürtücüleriyle pas temizleme ve parlatma,
- Kumlu zımpara taşlarının yapımı,
- Sanayi fırınlarının yapımı ve onarımı (baca duvarcılığı),
- Silikatlı ve silisli mineral tozlarla çalışma.

(Kesin tanı için :

1. Yeterli teknikle çekilmiş göğüs grafisi (35x35 cm. veya hiç olmazsa 10x10 cm. lik film),
2. Gerekli olduğu takdirde HRCT

(X) Radyolojik teşhis uluslararası pnömokonyoz klasifikasyonuna göre yapılır.

3. Yeterli solunum ve dolaşım fonksiyon testleri (röntgen bulgusu karakteristik olmadan da fonksiyonlar bozulmuş olabilir.),
4. İş anamnezi ve işyeri incelemesi,
5. Tüberküloz için bakteriolojik inceleme yapılır.)

C - 1, b Asbestoz

- İrritasyon öksürüğü, dispne, göğüs ağrısı, balgam,
- Akciğerde fibroz plevra plakları, plevral ve plevra ile perikard arasında yapışıklıklar, kireçlenmeler,
- Kronik bronşit, anfizem, plörit,
- Sağ kalp yetmezliği, kronik kor pulmonale,
- Bronşiyal kanserler, plevra ve peritonda mesotheliom,
- Kornea, yutak ve larinksde ülserasyon,
- Elin volar yüzünde, ayak tabanında asbest papillaları.

10 yıl

- Asbest ve asbestili toprak çıkarılması, kullanılması, Elyafli materyalin hazırlanması: levhalaştırma, eğirme, örme v.b.
- Asbest artıklarının işlenmesi,
- Asbestli doku, karton ve kağıtların yapımı,
- Asbestli çimento (eternit) ve elyafli çimento ürünlerinin yapımı ve bunlarla çalışma (kesme, delme, frezeleme, perdahlama),
- Isı ve ses izolasyonu işleri,
- Yapılarda asbestli maddelerle yapım ve yıkma çalışma-

- ları,
- Fren balatası yapımı,
- Borulara asbestli koruyucu m^ateryalin veya ateşe dayanıklı boyaların püskürtülmesi,
- Talk yerine özellikle lastik sanayinde öğütülmüş asbest tozu kullanılması (bazı talk çeşitlerinde de asbest vardır.)

(Kesin tanı için :

1. Yeterli teknikle çekilmiş göğüs grafisinden,
2. Yeterli solunum ve dolaşım fonksiyon testlerinden,
3. Balgamda ve asbest papillerinde asbest cisimciklerinin mikroskopik olarak görülmesinden yararlanılır).

C - 1, c Silikatoz (Asbest dışındaki silikat tozları)

Akut :		- Minarallerin çıkarılması, elde edilmesi,
- Dispne,		- Parçalama, öğütme, torbalama ve taşıma (talk değirmenleri),
Akut :	1 ay	- Lastik sanayi, (temel madde % 60 talk ve % 40 lastiktir.),
- Akciğer grafisinde difüz lekeler,		- Kağıt ve linolyum sanayii kar ton fabrikaları bazı elyafı çimento türleri,
Kronik :	10 yıl	- Deri ve kürklerin işlenmesi,
- Bronşit, dispne,		- Porselen ve seramik sanayi (kaolin),
- Akciğerlerde infiltrasyon, özellikle orta ve alt akciğer alanlarında küçük taneli nodüler görünüm ve ağ şeklinde fibroz veya opal gölgeler, ilerlemiş vakalarda anfizemli büyük alanlar ve subplevral plaklar,		- Elektrokimyada ızalasyon maddeleri, akümülatörler,
- Anfizem, sağ kalp yetmezliği, kronik kor pulmonale.		- Parfüm ve kozmetik maddeler yapımı, sabun fabrikaları, mücevher yontulması,
		- Kimya ve ilaç sanayii, permutin suları yumuşatıcı olarak, betonitin absorban olarak kullanılması,
		- Metal sanayiinde olivin ve zirkon tuzlarının dökümcü-

lükte aşındırma ve dökme işlemlerinde kullanılması, betonit kullanılması, - Bazı boya maddelerinin yapımın da pigment olarak (ultramarin).

(Kesin tanı için :

1. Yeterli teknikle çekilmiş göğüs grafisinden,
2. Balgamda talk cisimcikleri bulunmasından yararlanır.)

C - 1, d Sideroz

- Öksürük, eforla dispne, az muközlü balgam,- Fibrojen olmayan sideroz (elektrik ark kaynakçılarındaki)- Radyolojik olarak arborizasyon yanda artma, düğümçük şeklinde opal görüntü, miliar yayılma,- Anfizem, sağ kalp yetmezliği,- Fibröz sideroz (cevher ve ork madencilerinde),- Radyolojik olarak makronodüler infiltrasyon, psödotümör görünüm,- Sağ kalp yetmezliği.	5 yıl	- Demir cevheri ve okrun elde edilmesi, parçalanması işlenmesi,- Okr tozunun parlaticı olarak kullanılması (ayna yapımı)- Dökümhaneler, haddehaneler,- Elektrik , ark kaynağı, elektrik kaynağı v.b. ile kesme, perdahlama, (demir parçalarının),- Mağnetik demir oksid yapımı ve kullanılması.

C - 2 Alimünyum ve bileşikleri ile (toz veya duman) bronko-pulmonal hastalıkları

- Öksürük, nefes darlığı,- Bronşit,- Non spesifik respiratuvar sendrom,- En fazla akciğerlerin üst ve orta alanlarında lokalize olan, sınırları iyi belirlenmeyen, bazen çizgi ve leke, bazen dumanlı yüzeyler biçiminde görünüm, perihiler bölgelerin ve apekslerin tutulmaması, ilerlemiş vakalarda plevra adhezyonu	3 yıl	- Cevherinden alimünyum elde edilmesi, özellikle boksitten alüminyum oksidinin elektolitik eritme yolu ile elde edilmesi (yapay korund elde edilmesi).- Alüminyum tozu elde edilmesi, özellikle ufalama, eleme ve karıştırma ile yağsız ince toz haline getirilmesi,- Alüminyum alaşımlarının yapımı

ları, subplevral büller, spontan pnömotoraks, adhezyonlar sonucu bronşlarda deformasyon,
- Anfizem, sağ kalp yetmezliği, kronik kor pulmonale.

- Boksit eritme fırınlarındaki artıklarda bulunan pigmentten matbaacılıkta kullanılan bazı boya ların elde edilmesi,
- Alüminyum hidratın kağıt fabrikalarında kullanılması (alüminyum sulfat hazırlanması), pis suların temizlenmesi, tekstil sanayiinde empermeablize edici madde olarak, petrol rafinelerinde bazı katalizörlerin yapımı ve kullanılması, cam yapımı ve alüminyum ve bileşiklerinin çeşitli alışımlarda kullanıldığı sanayi dalları.

C - 3 Sert metallerin tozları ile olan bronkopülmoner hastalıklar

- Öksürük, balgam, dispne, bronşit, astmatiform nöbetler,
- Anfizem, akciğerlerde infiltrasyon, fibrosis, hiluslarda genişleme ile birlikte ağ bacağı minde veya nodüler görünüm,
- Anfizem, kronik kor pulmonale, sağ kalp yetmezliği,
- Dermatoz.

3 yıl

- İçine az veya çok tantal veya tital karbid de katılmış wolfram karbit başta olmak üzere basit veya kompleks metal karbitlerin ince toz haline getirilmesiyle ham materyal yapımı,
- Sinterleme işlemi için metal tozunun kobalt tozu ile karıştırılması,
- Elde edilen karışımın sıkıştırılarak şekillendirilmesi,
- Ön sinterme ve sinterleme işlemleri, elmas veya korund çarkı ile düzeltme çalışmaları.

C - 4 Thomas cürufu ile olan bronkopulmonal hastalıklar

- Akut, subakut veya kronik bronşit,
- Antibiotiklere resistans pnömoni ve bronkopnömoni.

3 yıl

- Thomas cürufunun yapay gübre olarak kullanılması için parçalanması, öğütülmesi, ambalajlanması, taşınması, depolanması, diğer maddelerle karıştırılması, serpilmesi,

- Thomas cürufunun ısı geçirgenliğini azaltıcı tabaka olarak kullanılması.

C - 5 Mesleki bronşiyal astma

- Astma nöbetleri (dispne, özellikle ekspirasyonda zorluk), nöbet aralarının normal olması, - Anfizem, kronik kor pulmo-nale.	1 yıl	- Toksik - hiperarjik biçim : bazı kimyasal maddelerin solunması ile : - İzosiyanat, akrolein, formol, klor platinat, parafenilendiamin, diazometan, fitalik asit anhidridi, risin, gom arabik, ipeca cuanhae ekstresi gibi.

(Kesin tanı için :

1. İşyeri incelemesi ile etkeni saptanır
2. Provokasyon testleri ile nöbetçi etkenle, provoke edilir
3. Yeterli solunum fonksiyon testleri yapılır

C - 6 Bissino***z***

- İş haftası birinci gününde göğüs sıkışması duygusu, dispne, öksürük, balgam, konjonktivalarda ve burun mukozasında irritasyon, ateş " pazartesi ateşi ",	15 gün	Pamuk tozu ile temas, pamuk işlenmesiyle ilgili çalışmalar, öncelikle tekstil sanayiinde çırcır, harman, halaç, tarak, vater bölümleri
- Bu belirtilerin sıklaşması, sürekli hale gelmesi,		Keten ve kendir işlenen işyerleri, fabrikalar, özellikle bunların ıslatma, soyma yumuşatma ve iplik bölümleri
- Dispne, anfizem, kronik obstrüktif akciğer hastalığı tablosu,	3 yıl	
- Sağ kalp yetmezliği, kronik korpulmonale .	3 yıl	

(Tanı için yeterli solunum fonksiyon testleri yapılır.)

(D) GRUBU
MESLEKİ BULAŞICI HASTALIKLAR

D - 1 Helminthiasis

- Ankilostomiasis,	3 ay	- Tünel ve yeraltı maden işle-
- Necatoriasis.	3 ay	ri, pırnç tarlalarında, killi, nemli toprak zeminde ça- lışmalar.

D - 2 Tropik hastalıklar

- Malarya,	40 gün	- Bu gibi hastalıkların sap-
- Amobiasis,	30 gün	tandığı ve tedavi edildiği
- Sarı humma,	10 gün	sağlık örgütlerinde ve ku-
- Veba,	10 gün	rumlarında veya bu hasta-
- Rekürrent ateş,	12 gün	lıkların patojen ajanları
- Dank,	10 gün	ile çalışılan laboratuvarlar
- Leishmanioz,	7 ay	daki sağlık görevlerinde
- Frambosie	7 hafta	sağlık görevlerinde ve
- Lepa,	25 yıl	araştırmalarında çalışmaları.
- Lekeli humma,	20 gün	
- Riketsiöz.	20 gün	

D - 3 Hayvanlardan insana bulaşan hastalıklar

- Bruselloz,	6 ay	- Hayvan gütmeye, bakma, ter-
- Tetanoz,	30 gün	biye etmeye, veterinerlik hiz-
- Şarbon,	30 gün	metleri,
- Salmonella enfeksiyonları	30 gün	- Hayvanlardan elde edilen
- Weil hastalığı,	14 gün	materyelle veya hayvan ar-
- Kuduz,	2 yıl	tıklarıyla yakın temas, bun-
- Ornithozlar, psittakoz,	30 gün	ların işlenmesi, saklanması,
- Rekürrent ateş	12 gün	taşınması (ahır, mezbaha,
- Şap hastalığı	10 gün	hayvan taşımacılığı, veteri-
- Çiçek,	12 gün	riner hastaneleri, kasap sa-
- Q humması	30 gün	kadatçı, sucukçu, et ve balık
- Lekeli humma	20 gün	konservacılığı, süt ve süt
- Ekinokok humması,	1 yıl	mamullerinin işlenmesi,
- Ruam,	1 ay	mutfak işleri, hayvan deri-
- Bovin tipi tüberküloz.	1 yıl	si, kılı, yelesi, yünü, kemik v.b. nin işlendiği, toplan dığı, yok edildiği v.b. yer- lerdeki çalışmalar),
		- Laboratuvarlarda bu hasta- lıkların etkenleriyle veya hastalanmış hayvanlar- dan alınmış biyolojik materyelle yapılan ça- lışmalar.

D - 4 Meslek gereği enfeksiyon hastalıklarına özellikle maruz

kişilerdeki enfeksiyon hastalıkları

- Viral hepatit,	6 ay	- Hastane, dispanser, poliklinik araştırma laboratuvarı
- Tüberküloz,	1 yıl	v.b. sağlık kurumlarında çalışmalar.

(E) GRUBU

FİZİK ETKENLERLE OLAN MESLEK HASTALIKLAR

E - 1 İyonlayıcı ışınlarla olan hastalıklar

- 1 - Elektromanyetik ışınlar (röntgen ve gama ışınları),
- 2 - Korpüsküler ışınlar (alfa, beta ışınları, nötron ve protonlar),
Lazer ışınları,

I. Akut ışın sendromu	2 ay	- Röntgen ışınları, radyoaktif elemanlar, siklotron ve betatron gibi hızlandırıcılarla tıpta tanı ve tedavi,
a. 400 radlık doz ile (1 rad: İyonize ışın etkisindeki cismin bir gr. nın soğurduğu 100 erg'lik enerjiye eşittir):		- Sanayi röntgenografisi,
1 inci faz (inisyal faz):		- Kristallografisi,
İki-üç günlük bir süre ile bulantı, kusma, yorgunluk, geçici hiperlökositoz, lenfopeni,		- Gama ışınları fotografisi,
2 nci faz (latent faz):		- Kalınlık ve kapanma ölçümleri,
haftalık bir süre içinde genel belirtiler azalır, lenfopeni sonra ilerliyen ağır bir granulositopeni, tromboteni ve orta derecede bir anemi,		- Sondaj ve yer saptama gereçleri,
3 üncü faz (kritik faz):		- Radyoindikatörler,
üç haftalık bir süre ile genel belirtiler: ateş, enfeksiyon odakları, adinami, baş ağrısı, granulositopeni, tromboteni artar, hemorajiler ve mide- barsak kanalı şikayetleri,		- Elektrostatik yüklerin yok edilmesi,
4 üncü faz: olgu iyiye giderse dinlenme fazında belirtiler ve hematolojik dinlenme fazında belirtiler		- Luminasan boyalar,
		- Cerrahi gereçlerin sterilizasyonu,
		- Bazı analiz yöntemlerinin uygulanışı,
		- Radyoaktif minerallerin çıkarılması ve işlenmesi,
		- Reaktörlerde araştırma ve enerji sağlama,
		- Radyoaktif maddelerin elde edilmesi ve kullanılmasına yarayan kuruluşlar,
		- Işınlandırılmış atom yakıt-

ve 4 üncü faz: olgu iyiye giderse hematolojik değişiklikler geriler, veya ağırlaşan enfeksiyon veya kanamalarla ölüm.

- b. 700-800 rad'lık ve daha yüksek doz ile:
Mide-barsak kanalı bozuklukları çok belirlidir, genellikle letaldir.
- Birkaç bin rad ile adinami, ataksi, kramplar ile ilk 48 saatte ölüm.
- c. 200 rad ile: hastane tedavisi gereklidir.
- d. 75 rad altında: görünür. klinik belirti yoktur. Sadece kan tablosunda bazı değişiklikler olur.

3 ay

- larının tekrar işleme sokulması,
- Atom artıklarının yok edilmesi,
- Radyoaktif materyalin taşınması,
- Araştırma laboratuvarları.

2. Deri ve mukozalara etki
- Sınırlı bir deri bölgesine ve 500 rad'dan aşağı bir ışınlama söz konusu ise organ zararı yoktur.
- 600 rad'dan on-ondört gün sonra eritem on-dört günde kaybolur, hiperpigmentasyon bırakır,
- 800 rad ile eritem, deskuamasyon, en fazla üçüncü haftadadır, altı haftada kaybolur, kalan pigmentasyon daha çok ve daha sürekli (kuru dermit),
- Eksüdatif ışın dermiti: Bir defalık 1000 rad'lık dozdan sonra olur. eritemli büllü, eksudalı deskuamasyon 2 inci derece yanık, 2 ayda spontan sikatrisme meydana gelir, pigmentasyon ve telenjektaziler kalır.
- Gerçek ışın dermiti: ağırlı ülserler vardır, bunların sikatrisme aylar sürer ve ağır zararlar kalır.

- Akut ışın dermiti: kısa sürede birkaç bin rad ile olur, hemen ağrılı bir hiperemi, birkaç saatte kızarma, şişme ve radyodermi.

Geç ışın zararları : bir defada 500 rad'a maruz kalan bir cilt kısmında sonradan en ufak bir doz bile (örneğin güneş ışınları) ağır zararlara yol açar,

5 yıl

- Kronik radyodermi ciltte epiteloma spinosellülar gelişebilir.

3. Göze etki:

5 yıl

- 500 rad ile bir haftada göz kapağı iltihabı ve konjonktivit, daha sonra kornea iltihabı, nekroz, telanjektazi, bulbusda ülserasyon, ret raksiyon, maruz kalma u-zarsa lensde bulanıklık.

4. Hemetopoeze etki (kronik) :

10 yıl

- Spesifik değildir; panmiyelopati, aplastik anemi, lökopeni, lökositoz.

- Lökositler.

5. Kemiklere etki :

10 yıl

- Nekroz ve spontan fraktürler,
- Kötü tabiatlı (maligne) tümörler, osteosarkom, paranasal sinüslerde, processus mastoidus'de tümörler,

6. Akciğer kanseri :

10 yıl

- Bronşiyal karsinom gibi,

7. Gonadlara etki :

2 yıl

- Geçici veya sürekli sterilite, amenore, oligo veya azosperm, fertilitiyi azaltan en küçük doz 150 rad'dır.

(Kesin tanı için :

1. Dıştan etki yapan ışınların ölçülmesi, parsiyel ve global dozimetri,
2. İç kontaminasyonun ölçülmesi için total veya parsiyel beden

spektrometrisi yapılır.

3. Işına maruz kalınan işlerde çalışanların özel kuruluşlar tarafından sürekli **denetimin** ve hastalıkları halinde bu **denetimi** sonuçlarından yararlanılır.)

E - 2 Enfraruj ışınları ile katarakt

- Lensin arka kutbundan başlıyan bulanıklık, ön kapsüldeki yüzeysel lamellerinin ayrılması, bulanıklığın bütün lense yayılması, görme zorluğu,- Yüz cildinde kahverengi, kırmızı pigmentasyon, telenjektaziler.	3 yıl	- Cam sanayiinde ergimiş cam, çelik yapımında ve dökümhanelerde, ergimiş ve akkor haline gelmiş her türlü madden karşısında çalışma, haddhaneler,- Saç yapımı, karpit yapımı,- Ergimiş materyalin içinde bulunduğu kaplar (ergitme fırınları, potalar).

E - 3 Gürültü sonucu işitme kaybı

- Korti organındaki sensoryel hücrelerin zarara uğramasına ve kokleadaki dejeneratif değişikliklere bağlı çoğu kez iki taraflı irreversibl, maruz kalma sona erdikten sonra ilerlemeyen işitme zorluğu veya kaybı, gürültüye uzun süre maruz kalma iki dönem vardır :a. İşitme yorgunluğu : - Salt sensoryel, geçici bir işitme azlığıdır,b. Manifestasyon dönemi : - İşitme azlığı veya kaybı irreversiblidir, odiogramda tipik olarak başlangıçta 4000 Hz.lik frekanslarda -V- şeklinde bir düşme görülür, sonra bu 500-2000 Hz. lik frekans alanlarına da yayılır; konuşmayı işitme zorluğu bu alanlarda ortalama 35 desibellik bir işitme azalmasına uyar.	6 ay	- Çekiçle, özellikle hava basınçlı çekiçlerle kaporta ve perçin işleri,- Metallerin, saç levhaların haddelenmesi, perdahlanması, yüzeylerinin düzeltilmesi, buhar kazanlarındaki kazan taşlarının parçalanıp çıkarılması, hava basmalı kumla temizleme ve metal püskürtme işlemleri,- Kakma, zımbalama, çekiçleme, perçinleme,- Bazı testereler ve planya makineleri,- Dokuma tezgahlarında mekik vurması, tekstil sanayiinde gürültü yapan diğer makine ve tezgahlar,- Maden cevherlerinin parçalanması, kırma değirmenler, çekiçli, bilyalı değirmenler, titreşimli elekler,- Metal taşıyıcıların otomatik yüklenmesi,- Taş kesme,- Gaz türbinleri, kompresör-

- ler, aspiratörler,
- Şahmerdan, buldozer, ekskavator gibi gürültülü araçlarla yapılan yapılan çalışmalar (cadde, ev yapımı v.b.),
- Motorların (pistonlu, jet v.b.) muayene edildikleri ve onarıldıkları, teste tabi tutuldukları işyerleri,
- Tarak dubaları, demiryolu, denizyolu araçlarında kullanılan diesel motorları makine daireleri,
- Havayolları (yer personeli, makinistler, uçucu personel v.b.)
- Taşınabilir motorlu testerelele ağaç kesimi,
- Müzikçiler (caz).

(I - Gürültü zararlarının meslek hastalığı sayılabilmesi için gürültülü işte en az iki yıl, gürültü şiddeti sürekli olarak 85 desibelin üstünde olan işlerde en az 30 gün çalışılmış olması gereklidir.

II - Kesin tanı için :

1. Bilateral eşik odiogramı Yapılmalıdır. Değerlendirme sırasında 40 yaşından sonra her yaş için yarım desibellik düşme fizyolojik azalma olarak hesaplanmalıdır.
- 2 - Odiometre, konuşma ve ton odiometresi olarak yapılmalıdır, fısıltı sesi ile yapılan konuşma odiometrisinin değeri yoktur.
- 3 - İş yerinde sağlığa zarar verecek derecede gürültü bulunduğu saptanmalıdır.
- 4 - Varsa işe girişte ve periodik kontrol muayenelerinde çekilmiş odiogramlardan da yararlanılmalıdır.
- 5 - İşitme zararına yol açan travmatik, toksit, medikamentöz ve dejeneratif diğer etken ve nedenler giderilmelidir.)

E - 4 Hava basıncındaki ani değişmelerle olan hastalıklar

Akut :

3 gün

- Normal basınçtan yüksek basınca ani geçişte baş ağrısı, kulak ve diş ağrıları (özellikle sağlam olmayan dişlerde), denge bozukluğu,

- Yükseklerdeki uçuşlarda uçak iç basıncının ani olarak düşmesi,
- Yüksek basınçlı ortamda (caisson) çalışma,

- Normal basınçtan alçak basınca ani geçişte kulaklarda, yüz sinüslerinde, ağrı, karın ağrıları, bilinç kaybı,
- Yüksek basınçtan normal basınca ani geçişte kaşıntı, subkutan **anfizem**, kas ve eklem ağrıları, dispne, kulak çınlaması,
- İşitme kaybı, baş dönmesi, hipertermi, ödem, taşikardi, stenokardi, asfeksi, gaz **embolosi**, sonucu miyokard infarktüsü, nervöz bozukluklar, (öfori, psişik bozukluklar, epilepsi, felçler),
- Felçler (en çok alt ekstremitelerde) ve (Menier sendromu kalıcıdır).

Geç zararlar :

10 yıl

- Kemik nekrozları, epifizlerde deformasyon (en fazla pelvis ve omuz kemik ve eklemlerinde)

(Gerektiğinde rutin radyografik muayene yanında femur ve humerus başı tomografisinden yararlanılır.)

E - 5 Titreşim sonucu kemik - eklem zararları ve anjönöratik bozukluklar

- Sırt ve bel ağrıları, vertebralarda artrozik değişmeler, disk hernisi, vissero-ptoiz,
- Dirsekte kemik-eklem zararları (eklem aralığında daralma, ekzostoz, osteoliz, ostoskleroz), **aynı** şeyler daha ender olarak omuz ve el eklemlerinde görülür,
- El bilek kemikleri zararları : ağrı, el gücünde azalma, osteokondroz, Kienböck hasta-

2 Yıl

- Yapı makina ve araçlarını kullanma,
- Helikopterle uçuş,
- Zeminde titreşime yol açan sabit makineler,
- Elle kullanılan hava kompresörlü gereçler (testere, freze, zımparalama, perdelama, delme v.b. makineleri) bunların madenlerde, taş ocaklarında, tersanelerde çelik sanayiinde, metalurjide yapı işlerinde, ormancılıkta

lığı, fraktür, psödoartroz,

kullanılmaları, ayakkabı sa-
nayıinde, derilerin düzeltil-
mesinde vibrasyonlu maki-
na kullanılması.

(Tanı için :

1. Kemik- eklem zararlarında; radyografik inceleme,
2. Anjionorotik bozukluklarda;
 - a. Termoelement aracılığı ile orta parmağın dorsal yüzünde cilt sıcaklığı ölçümü " vardiyanın sonunda başlangıçtakinden 5-6 C° fazla olmalı " ,
 - b. Bağlanarak 2 dakika dolaşımı durdurulmuş parmağın tekrar ısınması için 75 saniyeden fazla zaman geçmesi,
 - c. Parmak pletismografisi,

gibi yöntemlerden de yararlanır.)

E - 6, a Sürekli lokal baskı sonucu artiküler bursların hastalıkları

- Aşağıda belirtilen bölgelerdeki burs cidarlarında kalınlaşma, eksuda, hemoraji, higroma, kronik bursit, kireçlenme, hareket zorluğu, üstteki ciltte indurasyon, iltihap, ağrı, fistül,
- Bursitis prepatellaris,
- Dizin iç yüzeyinde bursit,
- Eksternal malleolar bursit,
- Presternal bursit,
- Boyun vertebraları prosessus spinalislerinde (öncelikle servikal 7 de) ve suprakromiyodeltoidal bursit,
- Retro-olekraneat bursit,

3ay

- Diz çökerek yapılan çalışmalar (yer temizleyicileri, parke döşeyiciler, bahçıvanlar, bazı onarım işleri, kaldırım döşeyicileri),
- Ata binenlerde,
- Terzilerde,
- Marangozlarda,
- Madencilerde,
- Dirsek dayalı olarak çalışanlarda,

E - 6, b Aşırı yükleme sonucu veter, veter kılıfı ve periost hastalıkları

A. Tendosinovit

- Aşağıda belirtilen bölgelerde lokal şişme, ağrı hareket zorluğu, palpasyonla krepitasyon, (parmakta ve en faz-

3 ay

- Garson, kasiyer, ciltci, piyanist , daktilo, arabacı, çamaşırcı v.b.
- Sürekli kaldırma, çekme işleri, a eşya taşıma, kürek çekme,

- la başparmakta),
- Ekstansor kasların veter kı-lfının daralması ile siteno-zan tendosinovit gelişebilir, spontan veya basma ile şid-detli ağrı, ilerleyen ve irre-versibl hareket sınırlanma-sı (Quervain hastalığı),
- Dirsek tendosinoviti,
- Müskülüs fleksor karpi ra-diyalis ve müskülüs eks-tansor karpi ulnaris tendo-sinoviti,
- Müskülüs supraspinatus, müskülüs tibiialis ante-riyör tendosinoviti.

- Piyanist, duvarcı, trampetçilerd
- kolun iş gereği sürekli abdüksiyon olduğu hallerde

B. Periostit

- Kasların kemiklere yapış-tıkları yerlerdeki periost'un aşırı yüklenmesi ve yinele-yen periost yırtılmaları so-nucu lokalize ve şiddetli ağrı, hareket zorluğu, epi-kondilit (tenis dirseği),
- Metatarsların periostiti,
- Olekranalji (triceps alanın-da periostit),
- 2 ve 3 üncü metakarp böl-gesi, ön kol fleksor kasları-periostiti,
- Ayrıca omuzda, Aşil veteri bölgesinde, krsta ilyaka ve vertabraların prosessus spinalislerinde de periostit olabilir.

3 ay

- Uzun saplı gereçlerle (çekiç, uzun tornavida, somun, anah-tarları v.b.) çalışmalarda, taş kırma, duvarcılık, top-rak kazımı, elle ağır kaldır-ma v.b. İşlerde,
- Ön kol kaslarının aşırı yük-lenmesini gerektiren işler,
- Uzun zaman yürüyen veya ayakta durarlarda,
- Yıkma çekiçleriyle çalışan-larda,
- Raspa, perdahlama v.b. iş-lerde.

E - 6, c Maden ocağı ve benzeri işyerlerindeki meniskus zararları

- Yineleyen mikrotravmalar-la meniskus, kısmen veya tamamen eklem yüzeyinden ayrılma, ağrı, ani eklem ha-reketsizliği, eklem faresi,

3 ay

- Uzun süre diz çökerek veya çömelerek yapılan işler (ma-den ocağı işçileri, yer döşe-mecileri, parkeciler, kaldırım döşeyiciler v.b.).

oluşumu.

E - 6, d Fazla zorlama sonucu vertebra prosessuslarının yırtılması

- Boyun alt ve göğüs üst bölgelerindeki vertebra **pro-seslerinde** yırtılmalar, ağrı ve hareket zorluğu.

1 ay

- Kürekle çalışma,
- Ağır yük taşıma.

E - 6, e Sürekli lokal baskı sonucu sinir felçleri (genellikle yüzeysel seyreden motor sinirlerde)

- Aşağıda belirtilen sinirlerin seyrettiği yerlerde yorgunluk parestezi, uyuşma, karıncalanma, motorik felç ve trofik bozukluklar,
- Nervus ulnaris ve nervus medianus felci,
- Karpal tünel sendromu (nervus medianus felci ile ilgili)
- Nervus torasikus longus, nervus dolalis skapula, nervus axillaris
- Nervus fibularis kommunis **felci**,
- Nervus tibialis felci,
- Nervus radialis felci (ender).

6 ay

- Ağaç kesme, demircilik kürekle çalışma, spor (disk, çekiç, cirit),
- El bileğinin sürekli, aşırı ekstansiyonu ile yapılan işler (ütü, çamaşır yıkama, kumaş veya başka maddeleri kesme, biçme, bisiklete binme.
- **Hava kompresyonlu gereçlerle çalışma**,
- Dirseklere dayanarak veya avuçlardan güç alınarak yapılan işler; süt sağma, klişe çilik, cam kesme ve yontma keski ile çalışma, ayakkabıcılık, telefon santralculığı,
- Ağır yüklerin omuzda taşınması (hamallık, mobilya, çuval taşıma),
- Uzun süre çömelerek çalışma (taş parke döşeme, asfaltlama işleri, bahçıvanlık, kundura mağazası tezgahtarlığı),
- Yere dayanarak diz çökmüş durumda çalışma (parke, fayans v.b. döşeme, bahçıvanlık),
- Müskülüs brakioradialis'in yineleyen kontraksiyonu ile yapılan işler (trampet çalma, şöförlük v.b.).

(Kesin tanı için elektrodyagnostikten yararlanılır.)

E - 6, f Kas krampları

- İş gereği yapılması gereken hareket ile ilgili kas veya kas gruplarında tonik kramp oluşumu.

1 ay

- Belirli kas veya kas gruplarının sürekli olarak aynı hareketinin yapılması sonucu yüklendiği haller (daktilo, teleks, telgraf maniplesi, v.b. ile çalışma), müzisyenler (keman, piyano v.b.) bale yapanlar, devamlı yün ve pamuk eğirme v.b.

E-6 grubundaki bütün arızalarda kesisi karar için etraflı bir iş analizi ve arıza ile saptanan çalışma şekli arasında tam bir uygunluk gereklidir.

E - 7 Maden işçileri nistagmusu

- Çok defa rotasyon nistagmusu, bazen vertikal, ender olarak horizontal veya eğri nistagmudur. Yukarı bakma ile artar, aşağı bakma ile azalır; frekansı dakikada 100-400 arasındadır.

- Görme bozukluğu, baş dönmesi, akomodasyon bozukluğu, güvensizlik duygusu.

6 ay

- Yeraltında uzun süre çalışanlarda,
- Karanlıkta uzun süre çalışanlarda,
- Gözün uzun süre belli bir noktaya bakmasını gerektiren işlerde, (lokomotif, makinist v.b.).

- b) Bakanlık: Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığını,
- c) Balthazard Formülü: Birden fazla iş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezlik dereceleri veya birden fazla özürlülük derecelerinin birleştirilmesinde kullanılan hesaplama şeklini,
- ç) Cetveller: Hastalık ya da arızanın vücudun hangi uzvunu veya kısmını kapsadığı, çalışılan işin niteliği, sigortalının yaşı dikkate alınarak iş kazası veya meslek hastalığının tespitinde kullanılan listeleri,
- d) Genel Müdürlük: Genel Sağlık Sigortası Genel Müdürlüğünü,
- e) Hak sahibi: Sigortalının veya sürekli iş göremezlik geliri ile malullük, vazife malullüğü veya yaşlılık aylığı almakta olanların ölümü hâlinde, gelir veya aylık bağlanmasına veya toptan ödeme yapılmasına hak kazanan eş, çocuk, ana ve babasını,
- f) İş kazası: Kanunun 13 üncü maddesinin birinci fıkrasında belirtilen sigortalıyı hemen veya sonradan, bedenen ya da ruhen özüre uğratan olayları,
- g) Kanun: 31/5/2006 tarihli ve 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanununu,
- ğ) Kontrol muayenesi: Kanunun 94 üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde belirtilen hâllerde istenilen muayeneyi,
- h) Kurum: Sosyal Güvenlik Kurumunu,
- ı) Kurum Sağlık Kurulu: Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca düzenlenecek raporlardaki teşhis ve bu teşhise dayanak teşkil eden belgeleri incelemek suretiyle, çalışma gücü kaybı ve meslekte kazanma gücü kaybı oranlarını, erken yaşlanma hâlini, vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücü kaybını ve malullük derecelerini belirlemeye yetkili hekimlerden ve/veya dış hekimlerinden oluşan kurullarını,
- i) Meslek hastalığı: Sigortalının çalıştığı veya yaptığı işin niteliğinden dolayı tekrarlanan bir sebeple veya işin yürütüm şartları yüzünden uğradığı geçici veya sürekli hastalık, bedensel veya ruhsal özürlülük hâllerini,
- j) Sağlık kurulu raporu: Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucularının sağlık kurullarınca düzenlenen sağlık kurulu raporlarını,
- k) Sigortalı: Kısa ve/veya uzun vadeli sigorta kolları bakımından adına prim ödenmesi gereken veya kendi adına prim ödemesi gereken kişiyi,
- l) Tam teşekküllü hastane: 10/9/1982 tarihli ve 8/5319 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Yataklı Tedavi Kurumları İşletme Yönetmeliğinde tanımlanan tam teşekküllü hastaneleri,
- m) Vazife ve harp malullüğü: Kanunun 47 nci maddesinde tanımlanan vazife ve/veya harp malullüğü hâllerini,
- n) Yükümlülük süresi: Sigortalının meslek hastalığına sebep olan işinden fiilen ayrıldığı tarih ile meslek hastalığının meydana çıktığı tarih arasında geçen en uzun süreyi, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Sağlık Kurulu Raporlarının Düzenlenmesine İlişkin Usul ve Esaslar

Sağlık hizmeti sunucuları

MADDE 5 – (1) Sigortalı ve hak sahiplerinin çalışma gücü kaybı oranları ile Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların iş kazası sonucu meslekte kazanma gücü kaybı oranları tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarını düzenlemeye;

- a) Sağlık Bakanlığı eğitim ve araştırma hastaneleri,
- b) Devlet üniversitesi hastaneleri,

c) Türk Silahlı Kuvvetlerine bağlı asker hastaneleri,
ç) Sigortalıların ikamet ettikleri illerde (a), (b) ve (c) bentlerinde belirtilen hastanelerin bulunmaması durumunda Sağlık Bakanlığı tam teşekküllü hastaneleri, yetkilidir.

(2) **(Değişik:RG-22/1/2011-27823)** Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kaybı oranları tespitinde esas alınacak sağlık kurulu raporlarını düzenlemeye, Sağlık Bakanlığı meslek hastalıkları hastaneleri ile eğitim ve araştırma hastaneleri ve Devlet üniversitesi hastaneleri yetkilidir.

(3) Türkiye ile sosyal güvenlik sözleşmesi bulunan ülkelerde çalışan müşterek sigortalıların maluliyet değerlendirmelerinde, sosyal güvenlik sözleşmesi yapılan akit ülkenin sigorta kurumunun belirlediği sağlık hizmeti sunucusu tarafından düzenlenen sağlık kurulu raporları esas alınır.

Sağlık kurulu raporlarının düzenlenmesi

MADDE 6 – (1) Sağlık hizmeti sunucusu tarafından düzenlenecek Sağlık Kurulu Raporlarında aşağıda belirtilen hususlara yer verilir.

a) Hastane adı.

b) Sigortalı veya hak sahibinin adı, soyadı, sigorta sicil numarası, Türkiye Cumhuriyeti kimlik numarası, baba adı ve doğum tarihi.

c) Raporun tarih ve sayısı.

ç) Hastaneye giriş ve çıkış tarihleri.

d) Sigortalı yada hak sahibinin son altı aylık mühürlü fotoğrafı.

e) Sağlık kurulu raporunun düzenlenme nedeni.

(2) Sağlık kurulu raporunun tıbbi değerlendirme bölümlerinde;

a) Kimlik tespiti ile gerekli muayene yapılarak, muayeneye ilişkin test ve tetkik belgelerinde sigortalının adı, soyadı ve tetkik tarihi yazılır.

b) Maluliyet talebine esas teşkil eden hastalık ya da arızalarının, ilgili branşlarca mevcut klinik durumunu açıklayan ayrıntılı muayenesi sonucu, muayene bulguları, dayanağı tetkikler, varsa tedavi protokolü yazılır.

c) Tıbbi terimler kısaltılmaksızın yazılır.

ç) Daha önce tedavi görülmüş ise, buna ilişkin işlem tarihinin de yer aldığı epikrizler, ameliyat notları, patoloji raporları, tetkikleri ve benzeri belgelerin aslı veya resmî onaylı fotokopileri eklenir.

d) Hastalık ve araz tespit edilen branşlarca gerekli tetkikler yapılır, tetkik sonuçları sağlık kurulu raporuna yazılır, tetkik raporlarının aslı ya da onaylı fotokopileri eklenir.

e) Sağlık Kurulu Raporu ve dayanağı tıbbi belgelerin üzerine, sigortalının sevk nedenine ilişkin kaşe basılır.

f) Sağlık kurulu raporları bilgisayar ortamında düzenlenerek sağlık kuruluna katılan hekimler tarafından ıslak imza ile imzalanır ve kaşelenerek başhekim tarafından resmî mühür ile onaylanır.

g) Sağlık kurulu raporlarının karar hanesinde çalışma gücü kayıp oranı belirtilmez, "Sosyal Güvenlik Kurumunca belirlenecektir." ibaresi yazılır.

(3) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların iş kazası sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranı tespitine ilişkin düzenlenecek Sağlık Kurulu Raporlarında 1 inci ve 2 nci fıkarda belirtilen hükümlere ek olarak;

a) Arazların iş kazasına bağlı olup olmadığı, bağlı olması hâlinde bu durumun düzenlenecek Sağlık Kurulu Raporlarında net bir şekilde belirtilmiş ve bunlara ilişkin ayrıntılı muayene bulguları yazılmış, eğer sigortalıda kazaya bağlı olmayan sekeller varsa bunlara ait

muayene bulguları ve tanı yazıldıktan sonra, "İş kazasına bağlı değildir." ibaresi yazılarak imzalanıp, kaşelenmiş,

b) İş kazası sonrası yapılan tedavi farklı sağlık birimlerinde yapılmış ise ilgili epikrizler/raporlar ve benzeri belgeler, ilk sağlık kurulu raporuna eklenmiş,

c) İş kazası nedeni ile yapılan tedavi tamamlanıp, bulguları sekel hâli aldıktan sonra sigortalının iş başı tarihi veya çalışamayacak duruma girdiği tarih; gün, ay ve yıl olarak belirtilmiş,

ç) Sağlık kurulu raporlarının karar hanesinde iş kazasına ilişkin meslekte kazanma gücü azalma oranı belirtilmemiş, olmalıdır.

(4) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların, meslek hastalıkları sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranının tespiti gereken hâllerde düzenlenen sağlık kurulu raporlarına 1 inci ve 2 nci fıkralarda belirtilen hükümlere ek olarak;

a) Meslek hastalığı tespiti için başvuru yapmasına neden olan hastalık ya da arıza ile ilgili branş (Göğüs Hastalıkları ve/veya Alerji, KBB, İç Hastalıkları, Nöroloji, Psikiyatri, Dermatoloji, Ortopedi ve benzeri) tarafından çalışma ortamındaki faktör ya da faktörlere bağlı olarak ortaya çıktığı düşünülen hastalık ya da arızaların mevcut klinik durumunu açıklayan, sekel bulguları gösteren detaylı bir tespit,

b) Bu fıkranın (a) bendindeki tespitlere dayanak teşkil eden;

1) Göğüs hastalıkları ve/veya alerji muayenelerinde; pnömokonyoz vakalarında uygun teknikte çekilen P.A. akciğer grafisi, ayırıcı tanıda gerek olması hâlinde HRCT, tüberküloz mevcut ise ARB; meslekî astım hastalığı iddiası olduğunda bronş provokasyon ve benzeri testleri, tatil döneminde 15 gün, iş ortamında 20 gün süreyle günde dört kez belirlenen PEF değerleri,

2) KBB muayenelerinde; her iki kulağın işitme düzeyini gösteren odyogramlar, işe girmeden önce çekilmiş olan odyogramı mevcut ise her ikisinin kıyaslanarak yapılacak değerlendirme,

3) İç hastalıkları muayenelerinde; anemi, trombositopeni, granülositopeni ve benzeri vakalarda periferik yayma ile gerekli diğer tetkikler; kurşun ve kurşun tozları ile etkilenme olduğu takdirde, idrarda ve kanda; kurşun, koproporfirin, deltaaminolevülinik asit ve benzeri düzeylerini gösteren tetkikler,

4) Nöroloji muayenelerinde EMG ve gerekli diğer tetkikler,

5) Ortopedi, Psikiyatri, Dermatoloji ve benzeri branşlarla ilgili muayenelerde ise; meslekî hastalık iddialarına dayanak teşkil edecek tetkikler,

(Değişik ibare:RG-22/1/2011-27823) ayrıntılı olarak raporun karar hanesi dışında ayrıca belirtilir.

(5) Sigortalı, iş kazası/meslek hastalığı dolayısıyla tanı ve tedavi süresince hekimin bildirdiği tedbir ve tavsiyelere uymaması yüzünden tedavi süresinin uzamasına, meslekte kazanma gücü kayıp oranının artmasına veya malul kalmasına sebep olmuş ise bu durum, sağlık kurulu raporunda belirtilir.

(6) (Mülga:RG-22/1/2011-27823)

(7) Bu maddede belirtilen hususların eksikliği veya yetersizliği durumunda sağlık kurulu raporunun verilecek karara esas teşkil edip edemeyeceği konusunda Kurum Sağlık Kurulu yetkilidir.

(8) Kurum, sağlık kurulu raporlarını elektronik ortamda istemeye ve sağlık hizmeti sunucularını bu konuda zorunlu tutmaya yetkilidir.

İş kazası ile meslek hastalığı sonucu düzenlenecek istirahat raporları

MADDE 7 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların iş kazası ile meslek hastalığı sonucu geçici iş göremezlik ödeneklerinin verilmesine ilişkin istirahat raporlarında;

a) Kontrol muayenesine gerek görüldüğü hâllerde "..... istirahati sonunda kontrolü gerekir." kaydı konularak, kontrol muayene tarihi net olarak belirtilir. İstirahatın uzatılması gerektiği hâllerde ikinci istirahat raporunun başlama tarihi bir önceki raporda belirtilen istirahatın bitiş tarihi olacak şekilde yazılır.

b) Tedavi tamamlanıp, bulgular sekel hâli aldıktan sonra sigortalının iş başı tarihi veya çalışamayacak duruma girdiği tarih; gün, ay ve yıl olarak belirtilir.

Raporların bağlayıcılığı

MADDE 8 – (1) Sağlık hizmeti sunucusu tarafından düzenlenen sağlık kurulu raporlarında yer alan çalışma gücü kaybı/maluliyet/özürlülük derecesi Kurum Sağlık Kurulu kararlarını bağlayıcı değildir.

Usulüne uygun düzenlenmeyen raporlar

MADDE 9 – (1) Kurum Sağlık Kurulu tarafından usulüne uygun düzenlenmediği tespit edilen sağlık kurulu raporu bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesine göre yeniden düzenlenmek üzere ilgili sağlık hizmeti sunucusuna iade edilir.

Yeni/Ek rapor düzenlenmesi

MADDE 10 – (1) Bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesine göre düzenlenmiş sağlık kurulu raporlarının Kurum Sağlık Kurulunca değerlendirilmesi sonucu gerekli görülmesi hâlinde, ek bilgi, belge ve/veya aynı ya da farklı sağlık hizmeti sunucusu tarafından yeniden muayenesiyle düzenlenecek rapor/sağlık kurulu raporu istenebilir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Kontrol Muayeneleri

Kontrol muayenesi ve değerlendirme

MADDE 11 – (1) Kanunun 94 üncü maddesine istinaden; sigortalılar ve hak sahibi çocukları,

- a) Kurumca yürütülen soruşturma sonucu,
- b) Kurum Sağlık Kurulunca verilecek karara göre,
- c) Sigortalının malullük durumunda artma veya başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda olduğuna ilişkin talebi hâlinde,
- ç) Sigortalı veya hak sahipleri dışında yapılan itiraz, ihbar ve şikâyet hâlinde, kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

(2) Kontrol muayenesine istinaden düzenlenen sağlık kurulu raporunun Kurum Sağlık Kurulu tarafından değerlendirilmesi sonucu gerekli görüldüğü hâllerde sigortalı veya hak sahibi çocukları yeniden kontrol muayenesine tabi tutulabilir.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Malul Sayılmaya İlişkin Usul ve Esaslar

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların çalışma gücü kaybı tespiti

MADDE 12 – (1) Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamındaki sigortalıların sigortalılık süresi içinde;

a) Arıza/Hastalık Listesinde (Ek-1) belirtilen hastalık veya arızaların meydana geldiği,
b) Eski ve çalışmaya engel olmayan bir arızanın, Arıza/Hastalık Listesinde (Ek-1) belirtilen seviyelere yükseldiği,

c) Çalışma gücünün en az %60'ını kaybetmiş hâliyle ilk defa çalışmaya başlayan, ancak daha sonra ortaya çıkan farklı bir hastalık veya arıza nedeniyle bu Yönetmelik hükümlerine göre çalışma gücünün en az %60'ını kaybettiği,

ç) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücünün en az %60'ını kaybettiği,

Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalılar malul sayılır.

(2) Ancak, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce çalışma gücünün %60'ını kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilen sigortalılar hakkında, bu hastalık veya özürleri sebebiyle malullük sigortasına ilişkin hükümler uygulanmaz.

(3) Arıza/Hastalık Listesinde (Ek-1) belirtilen arıza/hastalıklardan birden fazlası mevcut ise çalışma gücünün en az %60'ını kaybedip kaybetmediğine dair değerlendirmede en ağır sekel bulgu dikkate alınır ve Balthazard Formülü uygulanmaz.

Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendindeki sigortalıların çalışma gücü kaybı tespiti

MADDE 13 – (1) Kurumca yetkilendirilen sağlık hizmeti sunucuları sağlık kurullarınca düzenlenen sağlık kurulu raporlarına istinaden, sigortalıların ilk defa çalışmaya başladığı tarihten sonra vücutlarında oluşan arızaları veya tedavi edilemeyen hastalıkları nedeniyle, çalışma gücünün en az %60'ını veya vazifelerini yapamayacak şekilde meslekte kazanma gücünü kaybettiğini Kurum Sağlık Kurulu tespit eder.

(2) Söz konusu maluliyet kararı verilirken;

a) Sigortalıların çalışma gücünün en az %60'ını kaybedip kaybetmediklerinin tespitinde Arıza/Hastalık Listesi (Ek-1),

b) Türk Silahlı Kuvvetleri bünyesinde çalışan askerî ve sivil personel ile askerlik görevi ile yükümlüleri için, 8/10/1986 tarihli ve 86/11092 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Türk Silahlı Kuvvetleri Sağlık Yeteneği Yönetmeliği,

c) İçişleri Bakanlığı Emniyet Genel Müdürlüğü bünyesinde çalışan personel için, 4/8/2003 tarihli ve 25189 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Emniyet Teşkilatı Sağlık Şartları Yönetmeliği,

ç) 10/6/2004 tarihli ve 5188 sayılı Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanun kapsamında çalışan ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanununa tabi Koruma Güvenlik Görevlileri için belirlenen ve 7/10/2004 tarihli ve 25606 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özel Güvenlik Hizmetlerine Dair Kanunun Uygulanmasına İlişkin Yönetmelikte belirtilen sağlık şartları,

esas alınır.

(3) Vazife malullüğü hâlinde ise, 13/7/1953 tarihli ve 4/1053 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla yürürlüğe konulan Vazife Malullüklerinin Nevileri ile Dereceleri Hakkında Nizamname esas alınır.

(4) Ancak, sigortalı olarak ilk defa çalışmaya başladığı tarihten önce çalışma gücünün %60'ını veya vazifesini yapamayacak derecede meslekte kazanma gücünü kaybettiği önceden veya sonradan tespit edilen sigortalılar ile yedek subay veya er olarak ya da talim, manevra, seferberlik veya harp dolayısıyla görevleri ile ilgileri kesilmeksizin silah altına alındıkları dönemde malul olup, bu malullükleri asıl görevlerini veya işlerini yapmaya mani olmayanlar hakkında, bu hastalık veya özürleri sebebiyle malullük sigortasına ilişkin hükümler uygulanmaz.

Sigortalıların hak sahibi veya geçindirmekle yükümlü olduğu çocuklarının çalışma gücü kaybı tespiti

MADDE 14 – (1) Arıza/Hastalık Listesinde (Ek-1) belirtilen hastalık veya arızaların meydana geldiği Kurum Sağlık Kurulunca tespit edilen sigortalının hak sahibi veya bakmakla yükümlü olduğu çocuğu malul sayılır.

Başka birinin sürekli bakımına muhtaç olma hâlleri

MADDE 15 – (1) Sigortalıların ve özürlü çocuklarının başka birinin sürekli bakımına muhtaç durumda sayılacağı hâller aşağıda gösterilmiştir.

a) Kuadripleji, parapleji, dipleji ve sigortalının yaşamını kendi başına yürütmesine engel hemipleji veya merkezi sinir sisteminin sfinkter bozuklukları ile birlikte olan diğer hastalık ve arızalar.

b) Süreli veya sürekli ruh sağlığı ve hastalıkları kliniğinde kalmayı gerektiren ve tedavi edilemeyen psikotik hastalıklar.

c) İki gözde de yüzde yüz (tam) görme kaybı.

ç) İki elin kaybı.

d) Bir kolun omuzdan ve bir bacağın kalçadan kaybı.

e) Her iki bacağın alttan en az 1/3'ünün kaybı.

f) Tedavisi olanaksız bir hastalıktan ileri gelen ağır beslenme bozuklukları ve kaşeksiler.

g) **(Ek:RG-22/1/2011-27823)** Yukarıda tespit edilen hastalık ve arızalar dışında kaldığı halde tedavi edilemeyen, başka birinin sürekli bakımına muhtaç olan ağır hastalık ve arızalar.

Yaşlılık sigortası kapsamındaki sigortalılar için çalışma gücü kaybı oranlarının tespiti

MADDE 16 – (1) Kanunun 28 inci maddesinin dördüncü ve beşinci fıkralarında belirtilen sigortalıların Kurum Sağlık Kurulunca çalışma gücü kaybı tespitinde, 16/7/2006 tarihli ve 26230 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Özürlülük Ölçütü, Sınıflandırması ve Özürlülere Verilecek Sağlık Kurulu Raporları Hakkında Yönetmelik esas alınır.

(2) Birinci fıkrada belirtilen sigortalılar Kanunun 94 üncü maddesi hükümlerine göre kontrol muayenesine tabi tutulabilirler.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Meslekte Kazanma Gücü Azalma Oranı Tespitine İlişkin Usul ve Esaslar

Meslek hastalığı

MADDE 17 – (1) Hangi hastalıkların meslek hastalığı sayılacağı ve bu hastalıkların, işten fiilen ayrıldıktan en geç ne kadar zaman sonra meydana çıkması hâlinde sigortalının mesleğinden ileri geldiğinin kabul edileceği Meslek Hastalıkları Listesine (Ek-2) göre tespit ve tayin edilir.

(2) Herhangi bir meslek hastalığının klinik ve laboratuvar bulgularıyla kesinleştiği ve meslek hastalığına yol açan etkenin, işyeri incelenmesiyle kanıtlandığı hâllerde, meslek hastalıkları listesindeki yükümlülük süresi aşılmış olsa bile, söz konusu hastalık, Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun kararı ile meslek hastalığı sayılabilir.

Meslek hastalıkları listesi

MADDE 18 – (1) Meslek hastalıkları, Meslek Hastalıkları Listesinde (Ek-2);

a) A Grubu: Kimyasal maddelerle olan meslek hastalıkları,

b) B Grubu: Meslekî cilt hastalıkları,

- c) C Grubu: Pnömonyozlar ve diğer meslekî solunum sistemi hastalıkları,
 - ç) D Grubu: Meslek bulaşıcı hastalıklar,
 - d) E Grubu: Fizik etkenlerle olan meslek hastalıkları,
- olmak üzere beş grupta toplanmıştır.

(2) Bu listenin sol sütununda zararlı ajanın meydana getirdiği başlıca hastalıklar ve belirtileri, orta sütununda yükümlülük süreleri, sağ sütununda hastalık tehlikesi olan başlıca işler yer almıştır.

Meslekî bulaşıcı hastalıklar

MADDE 19 – (1) Meslekî bulaşıcı hastalıklar Listesinin "D Grubu"nda yer alan bulaşıcı hastalıkların, görülen işin gereği olarak veya işyerinin özel koşullarının etkisiyle oluşması ve enfeksiyonun laboratuvar bulguları ile de kanıtlanması gereklidir.

(2) Bu listede yer almayan fakat görülen iş ve görev gereği olarak bulaştığı kesin olarak saptanan diğer bulaşıcı hastalıklar da meslek hastalığı sayılır. Bu husustaki teşhisin laboratuvar deneyleriyle kanıtlanması gereklidir. Hastalığın en uzun kuluçka süresi yükümlülük süresi olarak alınır.

Pnömonyoz meslek hastalığı

MADDE 20 – (1) Pnömonyozun meslek hastalığı sayılabilmesi için, sigortalının, havasında pnömonyoz yapacak yoğunluk ve nitelikte toz bulunan yeraltı veya yerüstü işyerlerinde toplam olarak en az üç yıl çalışmış olması şarttır.

(2) Ancak, havasında yüksek yoğunlukta ve pnömonyoz yapacak nitelikte toz bulunan yeraltı ve yerüstü işyerlerinde meydana gelmiş, klinik veya radyolojik bulgular ve laboratuvar muayeneleriyle süratli seyrettiği ve ağırlığı saptanmış olgularda Sosyal Sigorta Yüksek Sağlık Kurulunun kararı ile üç yıllık süre indirilebilir.

(3) Pnömonyoz değerlendirmeleri, İLO standartları dikkate alınarak yapılır.

Sigortalının mesleği

MADDE 21 – (1) İş kazasının meydana geldiği veya meslek hastalığının başladığı tarihte Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) ve (b) bentleri kapsamında çalışmakta olanların yapmakta olduğu iş sigortalının mesleği sayılır.

(2) Kurum, bu mesleğin tespitinde sigortalının çalıştığı iş yerinden alınacak belgeyi esas tutabileceği gibi, bu hususu Kurumun kontrol ve denetimle görevli memurları aracılığı ile incelemeye ve buna göre karar vermeye yetkilidir.

(3) Hizmet akdine göre, Meslekte Kazanma Gücü Kayıp Oranı Tespit Cetvellerinin (Ek-3) "B Cetveli"nde gösterilen mesleklerden birden fazlasını yapmakta olan sigortalının, iş kazası veya meslek hastalığı yönünden sürekli iş göremezlik durumuna girmesi hâlinde, sürekli iş göremezlik derecesinin en yükseğine karşılık gelen meslek, "sigortalının mesleği" sayılır.

İş kazası ile meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü kayıp oranı tespitinde kullanılan cetveller

MADDE 22 – (1) İş kazası veya meslek hastalığı sonucu meydana gelen arızalar sonucunda, sigortalının meslekte kazanma gücünün ne oranda azalacağına ilişkin hesaplama, Meslekte Kazanma Gücü Kayıp Oranı Tespit Cetvellerinde (Ek-3) yer alan A, B, C, D ve E cetvellerine göre yapılır.

(2) A Cetveli, iş kazalarının neden olduğu hastalık ve arızalarla, meslek hastalıklarını ve bunların neden olduğu arızaları, vücuttaki yerlerine göre sınıflandıran ve başlıkları aşağıda gösterilen 14 listeden oluşur. Her liste üç sütundan oluşup bunlardan; birinci sütun arızanın sıra numarasını, ikinci sütun arızanın çeşidini, üçüncü sütun arızanın ağırlık ölçüsünü gösterir.

- a) I. Baş arızaları (Kafa Kemikleri, Nöroloji, Nöroşirurji, Psikiyatri arıza ve hastalıkları).
- b) II. Göz arızaları.
- c) III. Kulak arızaları.
- ç) IV. Yüz arızaları.
- d) V. Boyun arızaları.
- e) VI. Göğüs hastalıkları.
- f) VII. Omuz ve kol arızaları.
- g) VIII. El bileği ve el arızaları.
- ğ) IX. El parmakları arızaları.
- h) X. Omurga arızaları.
- ı) XI. Karın hastalık ve arızaları.
- i) XII. Pelvis ve alt ekstremitte arızaları.
- j) XIII. Endokrin, metabolizma, kollagen doku, periferik damar hastalıkları, hematolojik ve romatoid hastalıklar.
- k) XIV. Deri arızaları ve yanıklar.

(3) "B Cetveli" sigortalının çalıştığı iş kolları ve meslek veya iş çeşidi listelerini içerir. Her listede iki sütun mevcut olup bunlardan; birinci sütun meslek veya iş çeşitlerini, ikinci sütun meslek grup numaralarını gösterir.

(4) "C Cetveli", sürekli iş göremezlik simgelerini göstermekte olup, A Cetvelinin listelerine paralel olarak arızanın vücuttaki yerine göre 14 tabloyu ihtiva eder. Her tablo, A Cetvelinde yer alan 14 listeden birine karşılık gelir ve sol kenardaki sütunda arıza sıra numaraları, üstteki satırda 1'den 52'ye kadar meslek grup numaraları ve bunların kesişme noktalarında sürekli iş göremezlik simgeleri bulunur.

(5) "D Cetveli", arızaların ağırlık ölçülerine ve sürekli iş göremezlik simgelerine göre meslekte kazanma gücünün azalma oranını bulmaya yarar. Bu cetvelin sol kenarındaki sütun 0'dan 65'e kadar arıza ağırlık ölçülerini üstteki satır A'dan R'ye kadar arızaların sürekli iş göremezlik simgelerini, bunların kesişme noktaları 1'den 100'e kadar meslekte kazanma gücünün azalma oranını gösterir.

(6) Bu cetvele göre bulunan oran, 38-39 yaşlarındaki bir sigortalının meslekte kazanma gücünün azalma oranıdır.

(7) E cetveli, D cetveline göre bulunan orana ve sigortalının yaşına göre meslekte kazanma gücünün azalma oranını tespit eder.

(8) Sigortalının yaşına göre meslekte kazanma gücü azalma oranı tespitinde; sürekli iş göremezlik hâlinin olduğu ilk rapor tarihindeki yaş esas alınır. Ancak sigortalının sağlık durumunda sürekli iş göremezlik yönünden bir değişiklik olmuş ise, bu değişikliğin raporla saptandığı tarihteki yaşı esas alınır.

(9) Bu cetvelin solundaki sütun 38-39 yaşlara ait meslekte kazanma gücünün azalma oranını, üstteki satır 21'den 64'e kadar olan yaşları, bunların kesişme noktaları ise, meslekte kazanma gücündeki azalmanın yaşlara göre oranlarını gösterir.

Meslekte kazanma gücü azalma oranının hesaplanması

MADDE 23 – (1) A Cetveli listelerinde yazılı arızalardan birinin meslekte kazanma gücünü ne oranda azaltacağı aşağıdaki şekilde hesaplanır.

a) A Cetvelindeki vücudun çeşitli bölgelerine veya sistemlerine göre hazırlanmış olan 14 arıza listesinden sigortalının arızası bulunur. Bu arızanın solundaki arıza sıra numarası ile sağındaki arıza ağırlık ölçüsü bir tarafa kaydedilir.

b) B cetveli listelerinde önce sigortalının iş kolu, sonra bu iş kolu içindeki meslek veya iş çeşidi bulunur. Bunun karşısındaki meslek grup numarası da bir yere yazılır. Sigortalının

meslek veya iş çeşidi bu listelerde bulunmadığı takdirde meslek veya işinin benzeri veya en yakını esas alınır.

c) Sürekli iş göremezlik simgesini gösteren C cetvelinin arızaya uygun tablosunun sütundaki arıza sıra numarası ile satırdaki meslek grup numarasının kesiştiği noktadaki sürekli iş göremezlik simgesi bulunarak bir tarafa kaydedilir.

ç) D cetvelinin sütununda yukarıda tespit edilen arıza ağırlık ölçüsü ile satırındaki meslek simgesinin kesiştiği noktadaki sayı, meslekte kazanma gücünün azalma oranına esas alınacak sayıdır.

d) Tespit edilen bu meslekte kazanma gücü azalmasının sigortalının yaşına uygun oranını bulmak için E cetvelinden yararlanılır. Bu cetvelin sütununda bulunan meslekte kazanma gücünün azalma oranı ile üstteki satırında bulunan sigortalının sürekli iş göremezlik hâlinin tespiti tarihindeki yaşının kesiştiği yerdeki sayı, bu yaşa uyan sürekli iş göremezlik sebebiyle meslekte kazanma gücünün azalma oranıdır.

e) Ancak birden fazla sistemi ilgilendiren sekel bulgu varsa, bu maddenin (a), (b), (c) ve (ç) bentlerinde belirtilen işlemler her bir sekel bulgu için ayrı ayrı uygulanır ve Balthazard Formülü kullanılarak birleştirilir.

(2) İş kazası veya meslek hastalığı sayılmayacak bir olaydan veya doğuştan ileri gelmiş herhangi bir arızası bulunan sigortalının sonradan bir iş kazası veya meslek hastalığı sonucu sürekli iş göremezliğe uğraması hâlinde, meslekte kazanma gücü azalma oranı aşağıdaki şekilde hesaplanır.

a) Sigortalının iş kazası veya meslek hastalığı sayılacak veya sayılmayacak olaylardan veya doğuştan meydana gelmiş her türlü arızalarının sebep olduğu meslekte kazanma gücü toplam azalma oranı bulunur.

b) Sigortalının iş kazası veya meslek hastalığı sayılmayacak bir olaydan veya doğuştan ileri gelmiş arızalarının sebep olduğu meslekte kazanma gücü toplam azalma oranı, bu fıkranın (a) bendinde tespit edilen toplam orandan çıkarılır; kalan, iş kazası veya meslek hastalığı sonucu meslekte kazanma gücü azalma oranıdır.

(3) Ancak, sigortalının işe alınmadan önce mevcut olan veya işe alındıktan sonra iş kazası veya meslek hastalığı sonucu olmayarak meydana gelen arızaları, yapmakta olduğu işteki kazanma gücünü etkilememesi hâlinde, bu arızalar kazanma gücü toplam azalma oranının hesabında dikkate alınmaz.

Balthazard Formülünün uygulanması

MADDE 24 – (1) A Cetveli listesinde yazılı arızalardan birkaçının bir arada bulunması veya eski bir arızaya yenisinin eklenmesi hâlinde meslekte kazanma gücünün ne oranda azalacağı, Balthazard Formülüne göre aşağıdaki biçimde hesaplanır.

a) Sigortalıdaki arızaların meslekte kazanma gücünü azaltma oranları bu Yönetmeliğin 23 üncü maddesine göre ayrı ayrı tespit edilir.

b) Bu oranlar, en yükseğinden başlanarak sıraya konur.

c) En yüksek oran, sigortalının çalışma gücünün tümünü gösteren %100'den çıkarılır.

ç) Bu çıkarmada kalan miktar, sırada ikinci gelen meslekte kazanma gücü azalma oranı ile çarpılarak 100'e bölünür, çıkan sonuca en yüksek meslekte kazanma gücü azalma oranı eklenir ve böylece birinci ve ikinci arızaların meslekte kazanma gücü toplam azalma oranı bulunmuş olur.

d) Sigortalının arızası ikiden fazla ise birinci ve ikinci arızaların meslekte kazanma gücü toplam azalma oranı birinci sıraya ve üçüncü sıradaki arızanın meslekte kazanma gücü azalma oranı ikinci sıraya alınarak yukarıdaki işlem tekrarlanır.

e) Ancak, A Cetveli listelerinde ayrı ayrı gösterilen çeşitli arızalar, bu listelerde yer alan bir hastalık veya arızanın tabii sonucu iseler, bunlar, ayrı sebeplere bağlı arızalar gibi ele alınarak haklarında bu madde hükümlerine göre işlem yapılmaz.

ALTINCI BÖLÜM

Erken Yaşlanma

Erken yaşlanma hâli

MADDE 25 – (1) Kanunda yaşlılık aylığı bağlanması için öngörülen yaş şartı dışındaki diğer şartları taşıyan ve 55 yaşını dolduran sigortalılardan biyolojik yönden, bu yaşı doldurmuş bir insan derecesinde yaşlanmış ve çalışma gücünün bu seviyeye düşmüş olduğu tayin ve tespit edilenler, erken yaşlanmış sayılırlar.

(2) Erken yaşlanma hâlinin tespitine esas alınmak üzere Sağlık Hizmeti Sunucuları tarafından düzenlenen Raporlar esas alınarak erken yaşlanma hâlinin bulunup bulunmadığına Kurum Sağlık Kurulunca karar verilir.

YEDİNCİ BÖLÜM

Çeşitli ve Son Hükümler

Yönetmeliğin yürürlük tarihinden önceki talepler

GEÇİCİ MADDE 1 – (1) Bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten önce çalışma gücü kaybı, iş kazası, meslek hastalığı, vazife malullüğü, harp malullüğü sonucu meslekte kazanma gücü kaybı ile erken yaşlanma durumlarının tespiti talebinde bulunan sigortalılar ve hak sahipleri için, yürürlükten kaldırılan ilgili sosyal güvenlik mevzuatının Kanuna aykırı olmayan hükümleri uygulanır.

Meslek hastalığı raporu düzenlemeye yetkili sağlık hizmet sunucuları

GEÇİCİ MADDE 2 – (Mülga:RG-22/1/2011-27823)

Yürürlük

MADDE 26 – (1) Bu Yönetmelik 1/10/2008 tarihinden geçerli olmak üzere yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 27 – (1) Bu Yönetmelik hükümlerini Sosyal Güvenlik Kurumu Başkanı yürütür.

	Yönetmeliğin Yayımlandığı Resmî Gazete'nin	
	Tarihi	Sayısı
	11/10/2008	27021
	Yönetmelikte Değişiklik Yapan Yönetmeliklerin Yayımlandığı Resmî Gazete'lerin	
	Tarihi	Sayısı
1.	22/1/2011	27823
2.		
3.		

Sayfa